

DE GAZET

DE WERELD DOOR ZORGELOZE OGEN

driemaandelijke gazet / januari - februari - maart 2022
Afschietkantoor 8500 Kortrijk Mail
v.u. en afzender: Klaartje Mertens, Unie der Zorgelozen vzw, Plumstraat 7, 8500 Kortrijk
Perkeningsnummer 608.253

Spreekt
PB-PP
BELGIË - BELGIQUE

der **Unie**
Zorgelozen
VERBREEK VERZAMEL VERTEL

De Woonzaak, ook uw zaak?

Hugo Beersmans over de klacht van de Woonzaak tegen de aanslepende wooncrisis

In My Name

Thomas Bellinck en Shanthuru Premkumar over de campagne tegen het illegaliseren van mensen

De Achterblijvers

Een avond met Geert Schuermans, Wim Van Lancker, Pascal Vandeputte en Joost Bonte over een ontluisterend grote groep Belgen die in de kou blijven staan

En verder...

Het onmogelijke mogelijk maken - Gracias a la Vida - Een simpel gebaar - How to begin - Koffieklots - Auww - Oe - Voornemens - Kom Mor Of - De eerste keer - Uitrukkende soldaten - How it was? - How to begin - presentatie DiVerzen 2022 - Allez, Chantez! - Fratelli/Welke pijn hangt er over mijn stad? - Do you remember revolution? - Hoe - Het begin van het einde - nog de voorbije maanden bij de Unie

Op komst bij de Unie

✧ Presentatie DiVerzen 2022

Unie der Zorgelozen & FMDO & Bibliotheek Kortrijk
zaterdag 19 maart om 15u in muziekcentrum Track
info en tickets mementowoordfestival.be

Begin 2022 kwamen de schrijvers van DiVerzen na een lange coronapauze weer samen voor een nieuw traject, ook nu weer onder begeleiding van Bart Jaques. Dit keer wordt gewerkt rond het thema 'thuiskomen', tegelijk het thema van Memento Woordfestival 2022, waar onze schrijvers op 19 maart hun nieuw werk zullen presenteren.

Houden van schrijven

Op mijn werk leerde ik Sulthan, een Egyptenaar kennen. We raakten aan de praat en ontdekten dat we beide van schrijven hielden. In zijn thuisland had hij contact met mensen uit de film- en toneelwereld. Hij schreef vooral poëzie. Ik schreef al van toen ik nog jong was. Ik vond het leuk om verhaaltjes te verzinnen. Al ging het neerpennen niet vanzelf. Ik kon en kan niet foutloos schrijven. Nu noemen ze dat dyslexie, in mijn tijd was dat, beter je best doen.

In het middelbaar vroeg ik de juf Nederlands om enkele teksten na te lezen om haar bevindingen te formuleren. Ze vond dat dat geen zin had gezien mijn schrijfprobleem. Ik bleef schrijven, voor mezelf.

Tot Sulthan me vroeg om mee te gaan naar Kortrijk voor het project DiVerzen. Een project waar mensen met een verschillende achtergrond samen rond een onderwerp schreven. Voor

DiVerzen 2019

mij was dat een sprong in het duister. Ik leerde er veel over hoe een verhaal te schrijven, maar ook over andere mensen, andere culturen. Bij de performance werd ik helemaal uit mijn comfort-zone gehaald. Ik had er namelijk geen rekening mee gehouden dat we de tekst ook zouden moeten voordragen. Ik was iemand die liever op de achtergrond bleef, in de coulissen, dan op het podium te staan.

Het bleef niet bij één optreden. Bij de volgende voorstelling vervoegden de mensen van Brussel en Oostende ons. Het werd een prachtig allegaartje. Ik werd ondergedompeld in de leefwereld van andere mensen, andere culturen, ander geloof. Wat voor mij zeer boeiend was. Ook zaten er enkele vluchtelingen tussen, die hier probeerden een nieuw leven op te bouwen na het verlies van hun bezittingen, familie en vrienden. Soms met aangrijpende verhalen.

Ik hield aan de vorige DiVerzen enkele vriendschappen over. Het was een rijke ervaring. Ik leerde anderen kennen, beter kennen, maar ook ontdekte ik dingen in mezelf. Toen ze me onlangs vroegen om opnieuw deel te nemen moest ik niet lang nadenken. Het schrijven rond een bepaald onderwerp op zich is al een uitdaging. Horen wat anderen ervan maken is verrukkend. Samen het optreden plannen, er naartoe groeien. Een prachtig initiatief.

Anja Brugghe

✧ Allez, Chantez !

woe 16 maart / woe 20 april / woe 25 mei om 20u bij de Unie
gratis - reserveren hoeft niet

Na een heel lange stilte is Allez, Chantez! terug en kunnen we weer uit volle borst samen zingen! Het recept is onveranderd, op weg geholpen door Joep en Ilja zingen we de beste nummers van toen en nu, met de teksten in de hand. Kunnen zingen hoeft nog steeds niet, wat telt is de geesting.

Een nieuwe lente... een nieuw geluid !

Warme thee met kaneel en honing! Verzoet en warm alvast je stembanden op! CELEBRATION! We mogen eindelijk weer samen zingen!

Wat heb ik dat gemist, die twee afgelopen jaren! Immers, zingen maakt vrolijk en doet deugd aan 't hart. Maar geef toe: thuis, 'in je kot' zingen geeft niet hetzelfde effect als ons samen zingen, zoals we dat pre-pandemisch al drie jaar deden bij de Unie. Het klinkt niet zoals vanop een volle tribune in de Pluimstraat. Bovendien: ook dat drankje en dat babbeltje tussendoor en achteraf, dat gevoel van samenkomen met 'gelijk-gestemden' (nou, ja...) maakt Allez, Chantez! tot wat het is.

Heel blij dus dat het weer kan. Een avond om naar uit te kijken, elke maand opnieuw. Hierbij dan ook een oproep aan de zangers van het eerste uur, en al wie de weg naar de Unie al heeft gevonden, én een warme uitnodiging aan zij wiens 'stem we nog nooit hoorden': kom 'uit je kot' en breng gerust iemand mee om samen met ons te zingen.

Samen zingen maakt een mens warempel immuun tegen zurigheid en loerende vereenzaming... Van een 'boost' gesproken? Ik ben helemaal klaar voor 'deze prik'!

Tot zingens!

Marijke Dejaeghere

✧ Fratelli/Welke pijn hangt er over mijn stad?

Edoardo Ripani
zaterdag 26 maart om 20u15 bij de Unie
info en reservaties - reservatie@uniederzorgelozen.be
tickets €8/€6 (-26/+65)/€1,6 bij vertoning van de uitpas

In pre-coronatijd begeleidde Edoardo Ripani bij de Unie de ateliers van het Roots project. Het gesprek dat we toen met hem aanknoopten brengt hem nu bij ons met een heel persoonlijk project. In *Fratelli/Welke pijn hangt er over mijn stad?* vertelt Edoardo hoe San Benedetto del Tronto, de Italiaanse stad waar hij werd geboren en getogen, tot op vandaag de littekens draagt van de tragische geschiedenis van de gebroeders Peci ten tijde van de Rode Brigades.

Patrizio Peci was een een militante en een leidende figuur van de gewapende marxistisch-leninistische Rode Brigades tussen 1974 en 1980, toen hij werd gearresteerd in Turijn. Kort na zijn arrestatie besloot hij samen te werken met politie en justitie en werd hij de eerste spijtoptant in de geschiedenis van het Italiaanse terrorisme. Zijn verklaringen waren beslissend voor het begrijpen van de structuur van de terroristische organisatie en vergemakkelijkten de ontmanteling ervan. Roberto Peci, de jongere broer van Patrizio, was lid van extreemlinkse groepen in de regio Marche, zonder ooit deel te nemen aan de gewapende strijd. Hij werd op 10 juni 1981 ontvoerd door de Rode Brigades en werd na 54 dagen vermoord, op verdenking van verraad aan de revolutie.

De voorstelling volgt de structuur van een oude Griekse tragedie, waarin macht, familierelaties en gruwelijke wandaden vermengd zijn. Op de scène wordt Edoardo bijgestaan door het 'Koor van de vrouwen uit San Benedetto', dat de lichamen en stemmen van een verloren stad op het toneel tot leven brengt.

voorstelling in het Italiaans met Nederlandse en Franse boventiteling

aansluitend op de voorstelling is er een nagesprek met Edoardo en de spelers en met Italiaans historicus Marco Grisigni

met Alessandra Desideri, Silvia Egidi, Anna Maria Falcioni, Rosanna Fasola, Rosanna Listrani, Irma Marconi Sciarroni, Chiarastella Mastrostefano, Simonetta Olivieri, Micaela Santini, Daniela Santoni en Edoardo Ripani - **artistieke coach** Ruud Gielens - **dramaturg** Geert Opsomer - **productie** Transfocollect; Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC); Unie der Zorgelozen en de steun van GC De Kriekelaar; Arci Bruxelles en Vi45.

✧ Do you remember revolution?

Loredana Bianconi
vrijdag 25 maart om 19u30 bij de Unie
gratis mits reservatie - reservatie@uniederzorgelozen.be

Midden jaren '70. Adriana, Barbara, Nadia en Susanna zijn amper 20 jaar wanneer ze besluiten familie, vrienden, hun sociale leven op te geven voor de gewapende strijd. Ze vervoegen de Rode Brigades, beschouwd als de grootste naoorlogse terroristische organisatie in Italië. Ze worden er centrale figuren. Na verschillende jaren van strijd en clandestiniteit worden ze gearresteerd en veroordeeld tot 67 jaar opsluiting.

Jaren later vertellen ze in *Do you remember revolution?* over hun beweegredenen die hen tot deze radicale keuze aanzette. Ze hebben het over begin jaren '70, een periode vol sociale contestatie en rebellie, ook in Italië. In diezelfde periode was er ook het IRA, de ETA, de oorlogen in Angola, Vietnam, Chili, er was Ché en je had Mao... Waarom grepen deze vrouwen naar geweld, wat waren hun fouten, de conflicten, wat dreef de groep uiteen?

Loredana Bianconi slaagt erin een beklijvend document af te leveren dat geen moreel oordeel velt over deze vrouwen, maar dat hen het statuut geeft waar ze recht op hebben: dat van bevoorrechte getuigen van een decennium vol omwentelingen die de loop van de geschiedenis verder bepaalden.

aansluitend op de documentaire is er een nagesprek met Loredana Bianconi

documentaire in het Italiaans met Engelse ondertiteling

De Achterblijvers

Twee miljoen Belgen zijn niet arm, maar één tegenslag – een kapotte auto, ziekte, ... – is genoeg om hen over de rand te duwen. Geert Schuermans verzamelde hun verhalen in het zeer leeswaardige boek *De Achterblijvers*. Op uitnodiging van de Unie en Avansa Mid- en Zuidwest ging hij over deze onderbelichte maar onluisterend grote groep landgenoten in gesprek met Wim Van Lancker, Pascal Vandeputte en Joost Bonte.

Als Pascal spreekt, spreekt hij uit ervaring. Hij gleed 15 jaar geleden van de ene dag op de andere in zware armoede, samen met zijn twee kinderen van toen twee en vier jaar. “Het heeft mij elf weken gekost om aan een matras te geraken om mijn kinderen op te leggen slapen. Elf weken! Dan kreeg ik van het OCMW een kortingskaart van 30 procent voor een matras van 30 euro terwijl ik over 32 euro per week beschikte. Dat is keihard in den decor gaan. Dan begin je te vechten om er te geraken”, zo maakt hij meteen duidelijk waar het over gaat.

Pascal had eerder op de radio een interview gehoord met Geert over zijn boek. Hij raakte getroffen door de voor hem zeer herkenbare verhalen. Bij Avansa, waar hij vrijwilliger is, sprak hij Kurt Declercq aan: “Kurt, dat boek, we moeten daar iets rond doen!” Dus zit hij enige tijd later bij de Unie rond de tafel met Geert Schuermans zelf, expert sociaal beleid Wim Van Lancker en Joost Bonte, die het gesprek leidt en meteen bij Schuermans polst naar zijn drijfveer om dit boek te schrijven.

“Dit boek is geboren uit mijn vorige boek, *Tubes en Talloren*. Daarvoor sprak ik met veel mensen die langskwamen in het buurthuis in Deurne-Noord. Het waren mensen van wie ik wist dat ze in armoede leefden, maar ook mensen daar net boven, die aan één tik genoeg hebben om in de problemen te komen. Dat waren boeiende gesprekken omdat ik er verhalen te horen kreeg die ik als witte middenklasser, in mijn bubbel de juiste cafés in Antwerpen frequenterend, niet hoorde. Toen kort daarop een studie verscheen in opdracht van Decenniumdoelen en Denktank Minerva die inzoomt op deze groep mensen, de ‘lagere middenklasse’, bleek dat liefst over twee miljoen Belgen te gaan. Samen met de mensen in armoede komen we aan drie miljoen, een derde van onze bevolking die het moeilijk tot zeer moeilijk heeft en waar je nooit iets over hoort. Met dit boek wou ik die mensen aan het woord laten.”

Wim Van Lancker werkte mee aan deze studie. Hij is professor sociale wetenschappen, leidt het centrum voor sociologisch onderzoek aan de Leuvense universiteit en is in Bontes ogen “eerder professor armoedebestrijding dan professor armoede.” Hij laat het zich welgevalen. “Ik doe onderzoek naar welk beleid er moet gevoerd worden om mensen vooruit te helpen. Ook deze waar het hier over gaat, die veel

minder in beeld zijn dan de groep die in armoede leeft, maar die het niet noodzakelijk veel makkelijker hebben. Want het is niet omdat je net boven de armoedegrens zit dat uw leven plots rooskleuriger is. Die mensen hebben eigenlijk ook te weinig om een treffelijk leven te leiden.”

Jobs jobs jobs

“In het algemeen weten we heel duidelijk dat werk niet de oplossing is voor armoede op maatschappelijk niveau”, antwoordt Wim op de vraag of de vaak gehoorde mantra dat ‘jobs, jobs, jobs’ de uitweg uit de armoede zijn. “Op individueel niveau soms wel. Als individu een job vinden die je de nodige stabiliteit geeft, is zonder meer goed. Maar armoede situeert zich op het niveau van een gezin. Als jij arm bent, zijn je kinderen ook arm. Als jij werkt maar je partner niet en je hebt kinderen dan zal uw job niet volstaan om uit de armoede te blijven, zelfs al verdienen je gemiddeld. Op maatschappelijk niveau zal iedereen aan het werk helpen de armoede dus niet oplossen. Dat is een denkfout die veel beleidsmakers maken.”

Maar naast een inkomen verschaft werk mensen ook een identiteit, zo maakt Schuermans duidelijk in zijn boek waarin hij het verhaal van Sofie vertelt. “Ze was mijn leeftijd, 44, en had altijd interimjobs gedaan. Op een bepaald moment had ze eindelijk uitzicht op een vast contract. Na een paar succesvolle testen had ze nog één interview te gaan, maar toen kwam de lockdown en nam dat bedrijf niemand meer aan. Sofie is toen afgegleden in een redelijk zware depressie. Een job gaat immers over financiële zekerheid maar ook over mee kunnen bijdragen aan iets, over iets kunnen opbouwen. Dat is even belangrijk als geld.”

Pascal is het er volmondig mee eens. “Een job is nodig om geld binnen te krijgen, maar is ook meer dan dat. En het moment dat ge afhangt van interim-bureaus hang je aan een koordeke. Dan weet je niet of je de week erop geld zult hebben om eens met je kinderen te gaan zwemmen. Maar als ze je constant van hot naar her sturen, een week wel werk, een week geen werk, ... dan verlies je op den duur ook je eigenwaarde.”

“Desondanks is de interimsector met haar dagcontracten en grote onzekerheid nog steeds de snelst groeiende sector. Moet die dan niet aan banden worden gelegd?” oppert Joost.

“Mja, er is veel miserie met dagcontracten”, stelt Wim, “maar voor studenten is het bijvoorbeeld wel een manier om wat extra geld binnen te brengen. Tegelijk is beginnen met een laag inkomen niet noodzakelijk slecht. Zo lang je de mogelijkheid hebt om dat om te zetten naar iets beters, zoals een vast contract. Maar als dat niet lukt heb je geen enkele vorm van zekerheid en blijf je ter plaatse trappelen.”

Extremen

Doorheen zijn gesprekken stelde Geert vast dat mensen die met dit soort uitzichtloosheid worden geconfronteerd makkelijker extreem, en vaak extreemrechts gaan stemmen. Ze voelen zich in de steek gelaten door de ‘traditionele politiek’. Ook Pascal vindt dat de politiek te weinig rekening houdt met wat in de huishoudens van de mensen gebeurt. “Politiek staat te ver weg van alles. Ze denken alleen economisch. Armoede bestaat al zo lang. Ik zit in verschillende organisaties die rond kinderarmoede werken. Telkens er verkiezingen zijn gaan ze de kinderarmoede aanpakken, maar er verandert niets. Hoe durven ze dat nog uitspreken?”

Geert snapt waar Pascal op doelt. “Wat jij hier zegt heb ik in alle gesprekken gehoord. Elk vogeltje zingt zoals het gebekt is, maar zo veel mensen geloven er niet meer in, hebben afgehaakt, dat is een enorm probleem. Maar als je dertig, veertig jaar beleid maakt, en als dat beleid ervoor zorgt dat die onderste dertig procent er niet op vooruitgaat, moet je op de duur niet schrikken dat die groep afhaakt, u niet meer gelooft of zich afvraagt wat politici eigenlijk voor hen kunnen doen. Ik maak mij daar enorme zorgen over. Een te grote groep mensen ziet geen alternatief dan een proteststem, vaak ter rechterzijde. Die gaat hen niet vooruit helpen, maar we gaan wel met zijn allen gefopt zijn. Dit is echt een oproep aan de politiek. Goed beleid betekent niet ‘er gemiddeld op vooruit gaan’, ‘gemiddeld’ bestaat niet. Als we nu eens beleid zouden voeren die de groep waarover we het hebben echt vooruit helpt, zou dat voor de ganse samenleving een enorme winst betekenen.”

“Ik ben het niet eens dat politici economisch denken”, zegt Wim. “Want dan zouden ze een goed armoedebelief voeren. Mijn ervaring is dat beleidsmakers wel heel erg op de korte termijn denken. Op welke manier gaat dit in de kranten staan, ga ik er goed of slecht uitkomen. En ze hebben schrik om de volgende verkiezing de grote groep in de samenleving voor het hoofd te stoten waarvan ze weten dat ze hen pijn kunnen doen: de mondige middenklasser die op tv komt, die een protestgroep opricht als er gesnoeid wordt in de subsidies voor zonnepanelen. Ik zag het bij de voorstelling van de begroting van de Vlaamse regering. Corona slaat een gat in de begroting, dus er moet geld

gevonden worden en dat werd onder andere gevonden in de kinderbijslag. Ik dacht, dit meen je nu toch niet. Ik wist dat er de avond voor de nachtelijke begrotingsonderhandeling een voorstel op tafel lag om de dienstencheques iets duurder te maken. ‘s Ochtends komt het omgekeerde eruit. Dat kan alleen omdat er een mondige groep van mensen is die van de dienstencheques gebruikmaakt en niets voelt van een euro minder kinderbijslag. Er is bij beleidsmakers grote onwetendheid over wat het is om met heel weinig te moeten

© Han Soete

rondkomen. Eén euro per kind per maand kan op jaarbasis wel degelijk het verschil maken voor een schoolboek, of een paar schoenen, zoals Joost eens zei.”

Pascal: “Waarom zeggen ze dan dat ze de grote kapitalen gaan aanpakken?”

Wim: “Omdat dat goed klinkt.”

“Er is een grote kloof tussen lang en kort geschoolden in onze samenleving”, stelt Geert ook vast. “Elke politieke partij wordt geleid door mensen met universitaire diploma’s. Ik heb daar een zeker begrip voor, maar de manier waarop een bepaalde groep in de samenleving staat komt zo niet aan bod.” Waarop Joost een opening ziet: “Dat wil zeggen dat er duidelijk plaats is voor politici met lef die willen opkomen voor die 3 miljoen mensen waar we het de hele tijd over hebben?” “Dat is zo”, denkt Geert. “Een woord dat heel veel terugkwam in de gesprekken is ‘ongelijkheid’. Laaggeschoolden voelen zich ongelijk behandeld in vergelijking met degenen die meer hebben, die langer gestudeerd hebben. Ik hoor geen enkele politiekeer dat woord gebruiken. Als politici meer op die waarde zouden duwen dan ben ik ervan overtuigd dat er veel meer mogelijk is dan vandaag het geval is. Maar dan moet je je niet laten afleiden door de identiteitspolitiek van bepaalde andere partijen, zoals partijen ter linkerzijde vaak doen. Dat gaat niet werken. Ik koop ook altijd het origineel.”

Hand in hand

Joost: “Wat die identiteit betreft, in je boek duid je die ruimer dan cultuur en afkomst?”

Geert: “In mijn gesprekken had iedereen het wel over identiteit, maar iedereen vulde dat voor zichzelf in. Sofie haalt haar identiteit uit ‘witte Vlaming zijn’. Koen, de klusjesman, haalt die heel erg uit zijn job net als Kurt, de hulpdrukker. Identiteit gaat dus zeker niet alleen over cultuur en godsdienst maar bestaat uit veel lagen, als een lasagne. Mensen reageren op dat deel van de lasagne waarop je hen aanspreekt. Eigenlijk wilde ik het over racisme en discriminatie hebben, omdat sommigen er nogal met een gestrekt been durfden ingaan. Maar in wezen ben ik niemand echt fundamenteel racistisch tegengekomen. Mensen beginnen wel altijd in dezelfde situaties racistische taal te spreken: wanneer ze zich achtergesteld voelen tegenover de nieuwkomersgroepen. Zoals wanneer iemand een nieuwe

lees verder op de volgende pagina

© Mōsteur J.

sociale woning nodig heeft en er te weinig zijn. Op dat moment begint men af te geven op nieuwkomers terwijl men in een vrij gekleurde wijk woont en in de feiten zeer goed overeenkomt met de gekleurde burens.” “We moeten gewoon meer uitleggen hoe de dingen zijn”, is Wim overtuigd. “In jouw voorbeeld, zeggen dat er voor sociale woningen geen voorrang wordt gegeven aan nieuwkomers. Uitleggen dat als mensen op straat slapen, we hen wel proberen een dak boven het hoofd te geven waardoor je de indruk kan krijgen dat ze voorrang krijgen. Maar dat dat niet zo is, dat hun nood gewoon groter is, dat die mensen anders op straat slapen. Dit gewoon uitleggen.”

Geert ondervond dat mensen dat ook zelf vragen. “Vaak was ik het heel oneens met wie ik sprak. Pas toen de mensen het boek lazen kwamen ze te weten wat ik zelf van sommige gesprekken dacht. En meestal zeiden ze dat ik hen veel eerder had moeten tegenspreken. Mensen willen niet altijd gelijk krijgen. Ze willen dat er op een volwassen manier met hen wordt gepraat. Politici gaan te veel uit van een of ander louche poll die dan de onderstroom zou moeten beschrijven, maar ze moeten gewoon van man tot man in gesprek gaan, en discussiëren.”

Dat zal de komende jaren zeker nodig zijn wanneer het gaat over dat andere heikele thema, de klimaatverandering en wat ertegen te beginnen.

“Klimaat en milieu is een thema dat mensen enorm boos kan maken”, zegt Geert en Pascal voelt zich meteen aangesproken: “Waarom constant die elektrische auto's door onze strot ramen terwijl die auto's zo duur zijn, De Lijn wordt afgebouwd en de treinen rijden rapper achteruit dan vooruit. Ze willen gewoon van ons af, zo voelt dat. Door zo in te zetten op klimaat voelen mensen die het moeilijk hebben inderdaad dat ze helemaal overboord worden gekieperd. Mochten we eerst de armoede aanpakken, en dan over het milieu beginnen...”

Wim: “Klimaat- en armoedebelief hoeven niet tegengesteld te zijn. Ze gaan hand in hand. Kijk naar de overstromingen in Wallonië. Als je in Verviers langs de ravage van de huizen wandelt, dan loop je ook langs de sociaaleconomische grens van de gemeente. De arbeidershuizen liggen er aan het water, hogerop liggen de betere wijken. Denken dat we door niets aan de klimaatproblematiek te doen mensen in armoede een dienst bewijzen, dat is niet zo. Het zijn mensen in armoede die het eerste slachtoffer zullen zijn, zowel globaal wat zal leiden tot migratie, als lokaal, waar extreme weerfenomenen vooral de mensen zullen treffen die niet de middelen hebben om zich daartegen te wapenen.”

“Maar ik begrijp ook Pascal”, vult Geert aan. “Als groepen die het financieel niet breed hebben niet milieubewust kunnen leven omdat dat elke keer een meerkost voor hen betekent, en als die ook nog eens met een moraliserende vinger worden nagewezen door wie dat wel kan, vaak hogeschoolden die het debat kleuren, is het toch de logica zelf dat er een middelvinger wordt opgestoken. Ook hier is herverdeling niet de oplossing, maar wel een voorwaarde.”

Ter plaatse trappelen

In hoeverre moet de overheid mensen helpen om hun levensomstandigheden te verbeteren? Of in hoeverre moeten we daarvoor kijken naar de mate waarin ze zelf verantwoordelijkheid opnemen voor hun eigen leven, naar hun ‘veerkracht’, zoals dat heet? De vraag loopt als een rode draad door de avond.

“Veerkracht”, zegt Pascal, “voor mij is dat: zet een trampoline op 15 centimeter van de grond en spring erop van twee verdiepingen hoog.”

“In de vijftien jaar dat ik in de sociale sector werk heb ik het individualiseren en psychologiseren van armoede enorm zien opkomen”, stelt Geert vast. “Waarmee ik niet zeg dat die psychologische problemen en kwetsbaarheid niet echt zijn. Dat is ook niet zo gek, als je zo veel jaren in onzekerheid leeft, maakt u dat gewoon psychisch kapot. Maar wat mij heel erg boos maakt is dat je in de sociale sector steeds minder pleidooien hoort voor financiële herverdeling. Wat wel meer en meer wordt aangeboden is cursussen veerkracht. Hoe mensen die zijn gevallen weer kunnen opstaan. Ik vind dat wraakroepend. De mensen in mijn boek zijn veel sterker dan ik. Mijn materiële omstandigheden, het netwerk dat ik heb, zorgen ervoor dat ik niet in de problemen raak. Niet mijn individuele kracht, maar alles eromheen, het sociologische. Dat is voor de mensen met wie ik sprak niet anders. We zijn vergeten om in sociologische termen te denken, in termen van structuren. Alles is een individueel slagen of falen. Dat is niet zo.”

Wat Joost op het voorbeeld brengt van de GPMI's, “de geïndividualiseerde projecten voor maatschappelijke integratie bij de OCMW's. Mensen worden er soms verplicht om een gezonde woning te zoeken op een woonmarkt die absoluut niet toereikend is. Of iemand wordt verplicht om werk te zoeken maar kan dat niet aannemen omdat ze een alleenstaande mama is die 's morgens om vijf uur moet beginnen terwijl de kinderopvang nog niet open is. Een heel leger maatschappelijk werkers doet zijn best maar werkt in een systeem dat voor de hele problematiek geen structurele vertaling voorziet in voldoende woningen of kinderopvang 24/24.”

Wim beaamt: “Heel veel van die mensen werken in een omgeving waar ze voor een groot stuk beperkt worden door het grotere beleidskader. Ze helpen iemand om op de wachtlijst voor een sociale woning te geraken, hebben daarmee goed werk geleverd, maar dan moet de mens in kwestie vijf jaar wachten vooraleer hij in de woning kan trekken. Ze werken zo hard maar hebben de hele tijd het gevoel ter plaatse te trappelen, zijn gefrustreerd dat ze het probleem niet kunnen oplossen. Dan zeg ik, je kan het ook niet oplossen zolang de werkloosheidsuitkeringen niet een beetje treffelijker zijn, de kinderopvang niet aangepast is, de kinderbijslag niet meer gericht is op wie het echt nodig heeft, er tekorten zijn aan sociale woningen. Er is een onderscheid tussen structureel beleid voeren en flankerend beleid. ‘Structureel’ betekent minder armoede, minder mensen met een laag inkomen. ‘Flankerend’ wil zeggen dat je mensen met minder materiële en niet-materiële mogelijkheden oplossingen biedt om toch maar waardig te leven. Flankerend beleid is nodig maar als dat niet is

beeldend werk: Benoit Goethals

ingebeld in structureel beleid zal het niet tot echte verandering leiden. Veel mensen in de sociale sector weten dat. Het is hun taak om dit signaal te blijven geven, zelfs tegen beter weten in, tot het ergens doordringt.”

Joon Bilcke

www.stopkinderarmoede.nu

Een simpel gebaar

Hoe het begon... met een simpel gebaar. Een kerstcadeau van mijn neef Stef in de vorm van een gedicht dat hij leerde kennen via het programma Winteruur op TV. Het cadeautje was een goedbedoelde knipoog naar mij, een hint naar een in zijn ogen wat ‘naïef’ lijkende tante.

Het lukte hem alvast om mij aan het denken te zetten. Er volgde zelfs een uitgebreid gesprek nadien. De insteek: Kan je de wereld als enkeling beter maken en indien ja, hoe begin je daar dan aan?

RUSTPLAATS VOOR DE NACHT

BERTOLD BRECHT

*Ik hoor dat in New York
op de hoek van de 26ste straat en Broadway
in de wintermaanden elke avond een man staat
die de zich daar verzamelende daklozen,
door het te vragen aan de voorbijgangers,
een rustplaats voor de nacht bezorgt.*

*De wereld wordt daardoor niet anders.
De verhoudingen tussen de mensen verbeteren niet.
Het tijdperk van de uitbuiting wordt daardoor niet verkort.
Maar enkele mannen hebben een rustplaats voor de nacht.
De wind wordt een nachtlang van hen afgehouden.
De sneeuw die hen is toebedacht, valt op de straat.*

Leg het boek dat u leest niet neer, mens.

*Enkele mannen hebben een rustplaats voor de nacht.
De wind wordt een nachtlang van hen afgehouden.
De sneeuw die hen is toebedacht, valt op de straat.
Maar de wereld wordt daardoor niet anders.
De verhoudingen tussen de mensen verbeteren
daardoor niet.
Het tijdperk van de uitbuiting wordt daardoor niet verkort.*

(vertaling Charles Ducal, oorspronkelijke titel ‘Die Nachtlager’)

Wanneer ik het gedicht lees krijg ik er steeds een ongemakkelijk gevoel bij. Een spanning komt op en doet me even stilstaan: Kan je als individuele mens iets bijdragen om de wereld mooier te maken? Is beginnen met iets kleins voldoende om het verschil te maken? Zijn kleine acties, ‘goede’ daden, een goed begin? Of niet?

Vlammetjes

Willy is iemand die tijdens de coronaperiode veel alleen zit, zich meer en meer terugtrekt en het extra moeilijk heeft om nog te geloven in het licht aan het einde van de tunnel. José, een buurman, merkt dit op en nodigt hem uit om hem te vergezellen naar de Koffieklats van de Unie op donderdag. Een

eenvoudig gebaar, iets van niets zou je kunnen zeggen, maar het is alvast dit. Misschien betekent het voor Willy een begin van iets nieuws. Hij heeft in ieder geval een leuke namiddag, maakt plezier, leert nieuwe mensen kennen, mensen in wie hij zich herkent. Een positieve ervaring die helpt om het vlammetje van warmte, menselijkheid aan te wakkeren.

Ik zie het evengoed bij Hannah die met zorg de kamer van mijn moeder schoonmaakt in het woonzorgcentrum. Ze toont zich terecht fier op een mooi gepoetst resultaat. Bovendien maakt ze mijn moeder gelukkig met een praatje. Steevast vraagt ze of haar kamer er zó goed uitziet, en of ze nog iets kan doen. De zorg en betrokkenheid van Hannah, het raakt mij telkens weer.

Ik ontmoette een directeur van een voorziening voor mensen met een beperking die de gave bezit om mensen te begeistere. Dat zie je in zijn handelingen, in zijn ogen, zijn nieuwsgierigheid in mensen, in zijn woordenvloed, zijn stemhoogte, zijn enthousiaste spreekritme, hoe iedereen stil wordt als hij aan het woord is. Toen hij onlangs op school was zag ik dit gebeuren bij de collega’s, de studenten en ongetwijfeld zal dat ook zo zijn bij de medewerkers in zijn organisatie. ‘Meer warmte in de zorg’ luidt zijn pleidooi. Een persoon met een boodschap. Daarmee uit hij zijn oprechte verlangen naar meer vrolijkheid, meer menselijkheid, ja zelfs meer chaos (en wat meer burgerlijke ongehoorzaamheid - weg met al die regeltjes en formuleren). Het mooie is dat ik hem dat zie doen bij een afstudeerproject van onze studenten. Zodoende begeistert hij deze kersverse afgestudeerden en neemt hen mee in zijn verhaal, zet hen aan het denken. Al snel pikt één van de studenten een idee op dat ze wil uitwerken, ze inspireren elkaar. Er gebeurt iets, een glimlach verschijnt op hun gezicht, er ontstaat een verlangen, een droom. Een vlammetje wordt aangewakkerd.

De vijftigjarige Pieter ontmoet ik op een wandeling van Compostelagenoten. Hij oogt onzeker en schuchter. Op dat moment zit hij in een wat moeilijker periode in zijn leven. Dit vertelt hij mij aarzelend wanneer ik hem na een tijdje aanspreek. Hij is op zoek naar iets ‘anders’. In zich voelt hij een verlangen naar meer eenvoud, naar meer essentie. Intussen verzamelde hij al wat info en maakt nu contact met gelijkgestemden via deze georganiseerde wandeltocht. Zou dit iets voor hem zijn, een pelgrimstocht naar Compostela? Je voelt hem zoeken naar een begin. Eigenlijk is hij al begonnen want hij voedt zijn droom. Hij vraagt en krijgt tips: een infoavond, een infopunt, een praatcafé, ... Zo wordt zijn plan concreter, krijgt het vorm. Wellicht vertrekt hij in juli op tocht van Brugge naar Compostela. Een verlangen wordt realiteit.

Zien we die hoop ook niet telkens opnieuw bij elke moeder of vader die haar of zijn pasgeboren baby vasthoudt? Een verlangen om dat wezentje gelukkig te maken, het te willen opvoeden tot een mooi en waardevol mens dat zijn eigen bijdrage levert aan een betere wereld. Is dat ook niet telkens een nieuw begin? Ook hier lijkt het belangrijk om ons te kunnen afstemmen op gelijkgezinden, op zoek te gaan naar inspiratoren, naar voorbeelden, naar mooie mensen.

De wereld draait door?

Deze voorbeelden zijn slechts een paar van de tientallen voorbeelden rondom ons. Ongetwijfeld kent u er ook. Mensen die het hart op de juiste plaats hebben en menselijkheid, zorg, hartelijkheid hoog in hun vaandel dragen. Toch blijft de vraag op het einde van het gedicht: Verandert de wereld daardoor? Bewijzen deze voorbeelden en hoe het nu gaat in de wereld niet genoeg dat de wereld gewoon op dezelfde manier doordraait ondanks deze mensen?

Hierop zeg ik ‘ja’ én ‘neen’. Als die voorbeelden over eenlingen gaan, dan heb je gelijk. Maar het gaat nooit alleen over eenlingen, maar vooral over wat die doen met de anderen. Wanneer ze mensen aansteken, inspireren, wanneer ze een aanzet geven om iets gelijkaardigs te doen, om mee te helpen, om er ook voor te gaan, dan wordt het een ander verhaal. Als een van die studenten uit het verhaal hierboven een organisatie mee helpt opzetten waarin meer menselijkheid vorm krijgt en die vervolgens ook weer mensen inspireert om ermee aan de slag te gaan, dan wordt het vuur verspreid.

Of als Willy er zin in krijgt om mee te werken met een armenvereniging, ook zijn lotgenoten warm maakt, samen met hen wel eens actie onderneemt, dan ontstaat er een beweging, die meer dan het individuele op gang brengt.

Als Pieter, geïnspireerd door zijn wandeltocht, zijn leven vereenvoudigt, belangrijke keuzes maakt die hem en zijn omgeving goed doen en zo weer anderen een zetje

geeft dan wordt zijn verlangen nog meer realiteit.

Of als je kinderen groot worden en je ziet hen geëngageerd hun waarden neerzetten in een veranderende wereld, dan is niets voor niets.

Individuele actie heeft zin. Ze inspireert, moedigt mensen aan of biedt steun. En hoe meer geïnspireerde mensen, hoe groter de mogelijkheid dat dit gezien wordt en dat er iets verandert.

Het is belangrijk dat er eenlingen zijn die bereid zijn om iets te ondernemen, om initiatief te tonen, om een voorbeeld te zijn en om waarden hoog te houden. Daarnaast zijn er mensen die ‘op die kar springen’ en mee de waarden uitdragen om ze meer zichtbaar te maken en zo het belang ervan te benadrukken. Beiden dienen we te honoreren en te koesteren. Bovendien kunnen we hier elk onze verantwoordelijkheid in nemen, elk op onze eigen manier. Blijven geloven in het goede en er durven mee verbinden, ons laten inspireren door anderen of zelf iets opzetten. Het loont de moeite. Ben ik daardoor naïef? Misschien wordt dat zo gezien, maar ik laat mij daar niet door tegenhouden.

Zelf ben ik niet de persoon die grote en hoge woorden zal verkondigen en massa’s meeslepen. Ik kan wel proberen studenten te inspireren, hen leren hun eigen mogelijkheden te waarderen, hun eigen kansen te zien in plaats van de moed te verliezen. Ik kan ze, samen met anderen, geleidelijk aan meer bewust maken van hun verlangen. Ik kan deze betrachting ook meenemen in mijn directe omgeving, mijn familiekring. En uiteindelijk ook jou, lezer, uitnodigen om even stil te staan bij wat je verlangen en droom is en hoe je die wil neerzetten. Bovendien is het fijn om dit bij de Unie te doen. Om mij te kunnen aansluiten bij een boodschap van hoop en het geloof dat we op deze manier een bijdrage kunnen leveren aan een stroom van verandering. Hartverwarmend dat ik daar gelijkgestemden vind.

Tot slot: met een knipoog stuur ik deze tekst door naar mijn neef Stef met wie het allemaal begon. Wie weet inspireer ik hem er wel mee.

Dominique Vergote

HOW TO BEGIN

Je opent roemrijke valleien
dweept met de natuur
spreekt tot de zon

Zie de aarde gaat open
tot het ondergaan van de avondzon
en hoger

Terwijl ik fluister
naar de lucht
praat met je ogen
hier en daar de wereld barst
praten we nog met elkaar

Een stenen hoeksteen die
beeft als een stem in de straat
we doen er alles aan om samen te zijn.

Suzanne Deryckere

How to begin

Moeilijk, maar niet onmogelijk. Het doel wettigt de middelen, maar moet daarom nog niet als heilig worden gezien. Iedereen wil en moet immers overleven, zelfs de dakloze of de zieke wil dat, hoe moeilijk soms ook.

En trouwens, veel is er al. Het warm water moet nu toch ook niet per se worden uitgevonden? Of toch wel, willen we met zijn allen heropstarten na die heel nare coronaperiode? From scratch dan maar, maar dit keer goed, voor de lange termijn, als het even kan voor altijd en eeuwig AUB, de wereld die moet nog een eeuwigheid mee, zingt hij ergens. Hij heeft gelijk, onze planeet en haar bewoners en wat ze aankunnen zijn eindig en moeten worden gerespecteerd, als we die eeuwigheid nog willen. Of zijn we dit leven op deze bol, door ons allen willens nillens gecreëerd, misschien zo moe? Nee, een beetje - understatement - anders zal toch wel moeten, denken we, weten we, weet iedereen ondertussen wel. Al is het, misschien *comme d'habitude*, rijkelijk laat.

We kunnen slimmer zijn of worden, wordt er gezegd. Er is nog tijd, wordt er gezegd. Ter ere van het leven, een goed, mooi, gelukkig leven op aarde. Veel kan anders en beter. Momenteel lijkt alles in hervorming, transitie, ontwikkeling, verandering. Velen lopen ook ontmoedigd, kwaad zelfs, chagrijnig, vies, moe. Hun wereld is niet meer duidelijk, wazig, lelijk. Waar gaan we naartoe, hoe en waarom, als het bezit, het uiterlijk en de schijn als te belangrijk worden aanzien? Als het HEBBEN van werk, aanzien, klasse, een goed en liefst mooi en als dat nog even kan rijk lief, een grote dure car (of twee of drie), succesvolle kindertjes, een mooi huis met een knus tuintje met een lieflijk boompje erin, op zichzelf staand, zelfvoorzienend of egoïstisch, in een mooie buurt, nee geen verloederde, marginale, onfraaie, scheef bekeken buurt want dan spreekt men zus of zo, het belangrijkste is? Als men dan denkt, klaar is Kees. In het reine met van alles en iedereen. Misschien bedriegt die schijn en was men vroeger gelukkiger, ondanks minder?

Is het échte geluk dan voor later? Eventjes uitgesteld alweer, eventjes geduld, als het daar dan al niet te laat voor is. Ik gun het alles en iedereen, écht, het geluk. Niet in centen en procenten te betalen noch te vertalen en niet te laten liggen voor later. Voor het te laat wordt moet je het plukken. Alles gaat voorbij, neemt je in snelheid en verrast je voor je zelf verast wordt.

Ach, we leven zo banaal, het leven is zo banaal, en alle rijkdom en macht, water ook, vloeit naar de zee. Terwijl... Echt is wat we nodig hebben, écht... Zorgen voor later, zorgen voor iets of iemand, naar best vermogen, hoe klein ook, wat je kan, zelfs al wil je meer, het kan jezelf vullen met geluk. Dat gevoel is onbetaalbaar. Geluk is een belangrijk hormoon nietwaar, vind je het nog, kan het nog, mag het nog? What you do is what you get, wie goed doet, goed ontmoet, daar moet je in geloven! Later alligator! See you!

Ken jij ook dat gevoel voor de keuze te staan: iets te moeten doen of iets niet te moeten doen, iets doen of niets doen of zeggen... Soms kijk je naar de dingen of de mensen of dingen of mensen en denk je helder en klaar, van op een afstand,

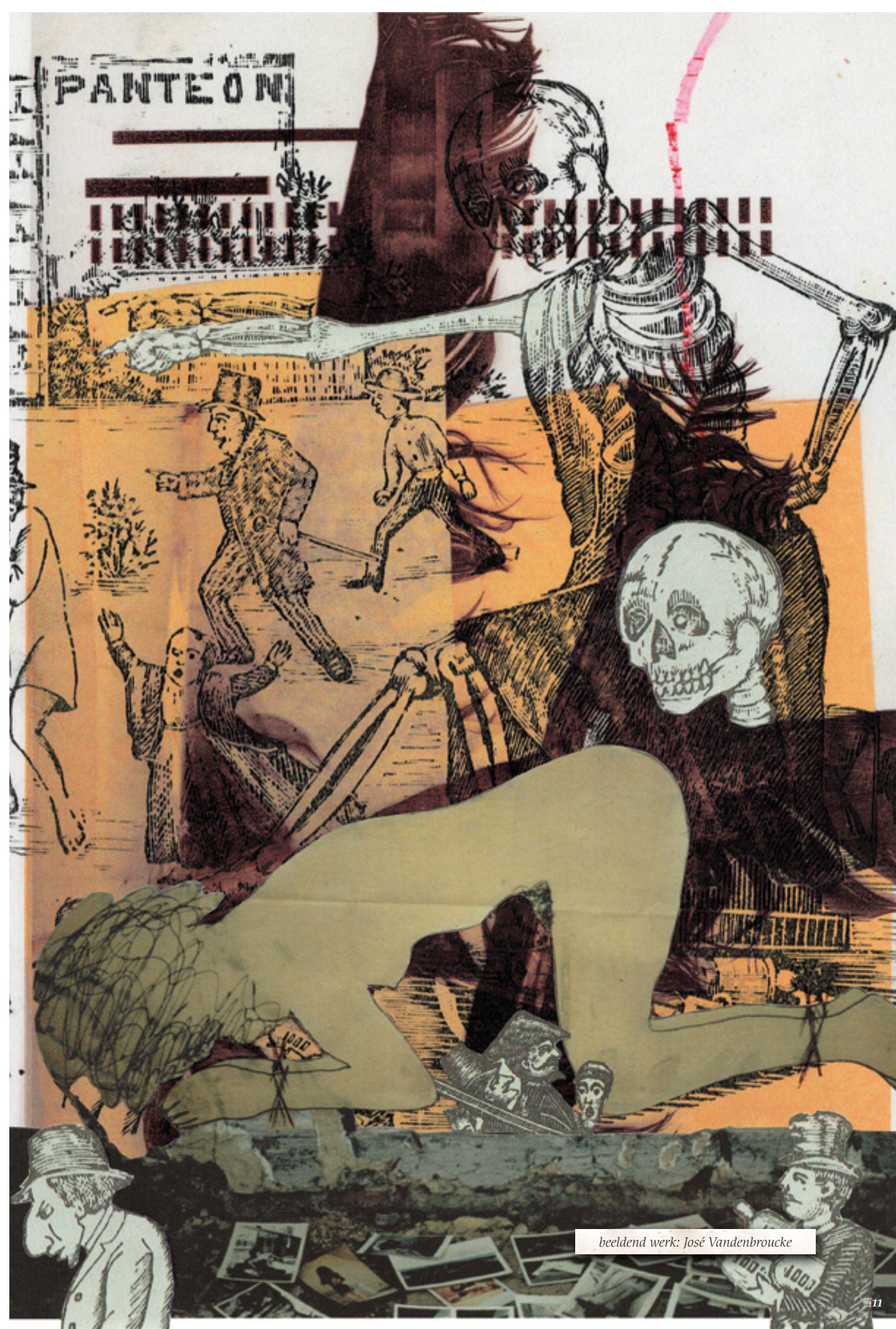
geïnteresseerd maar toch onthecht: pffft, zou het in dit geval nu eens niet beter zijn niks te doen, niks te zeggen ook. Veel dingen gebeuren onbewust, onvoldoende doordacht, uit onweersstaanbare drang of dwang, uit dommigheid, zonder nadenken, als lachertje maar slecht begrepen, ongepast, ongeconcentreerd, onvrijwillig, ziekelijk, té voortvarend, te ambitieus, te egoïstisch, moedwillig, uit hoogmoed of elitarisme, al te menselijk.

Durf jezelf in de spiegel te kijken en denken, blij je te zien, je mag gezien worden, je bent het écht waard, want je doet goed, je doet dat goed of je probeert dat toch tenminste, het is mooi wat je tracht te bereiken, het zit diep vanbinnen, niet iedereen ziet het of kan het zien maar er wordt naar je gekeken, schrijf dat maar op, voor jezelf, voor de anderen, uit liefde en eigenliefde, elk zijn deel en elk deel is mooi en vegen en kuisen en opkuisen moet altijd eerst voor de eigen deur, straat, stad, land, werelddeel... en in de eigen ziel.

Beginnen kan altijd en voor iedereen, hoe klein of hoe groot ook. Geneer je niet en negeer het niet, zelfs al lijkt het onthecht maar wel oprecht. Het is een begin.

Alle succes ermee! Toegewenst!

Johnny Verkest

beeldend werk: José Vandenbroucke

How it was

Ideaal

Wie had zich ooit kunnen voorstellen dat we zouden leven in een wereld van social distance en geskypde liefde? Dat we in maart 2020 toilet papier voor onze burens zouden meebrengen van Den Aldi vooraleer er geen meer zou zijn? Dat de medische wereld de politieke zou bevelen? De scholen dicht?

Tele-working? Je burens controleren of ze zich houden aan de toegelaten maximaal vier bezoekers in huis? Essentieel en niet essentieel verkeer? Een tuin hebben of geen tuin hebben? Een partner hebben of geen partner?

En tenslotte gevaccineerd zijn of niet? Plus het na elke Lockdown opnieuw herbeginnen?

Welke Amerikaanse patriot kon zich een New York zonder Twin Towers voorstellen? Welke Parijzenaar een leven waarin men vóór Charlie Hebdo is of tegen? Hoe zag de toekomst eruit voor de eerste kerncentrale te Gravelines gebouwd werd? Toen er nog grachten waren en in die grachten zuiver water stroomde waar ik als kind in mijn straat zomaar visjes kon opscheppen? Toen we nog met de trein durfden reizen en met de Lijnbus? En naar elkaars lief lonken? Waar de vrouwen nog mooi durfden zijn zonder zich #MeToo te voelen? Dat zelfs soixanthuitards zouden luisteren naar de dagelijkse berichtgeving na een zoveelste crisisvergadering? Herinneren we ons nog hoe het leven was toen solidariteit nog een ideaal was, toen alles nog niet was opgesplitst en tegen elkaar opgezet? Migrant versus transmigrant. Ecologen versus verspillers. Verantwoordelijken versus onverantwoordelijken. Pro's versus anti's. Toen we 'de anderen' nog niet uit onze bubbel moesten weren? Wij die een pasje hebben en die anderen 'die hun verantwoordelijkheid niet nemen'. Zij die juist geïnformeerd zijn en zij die verkeerd geïnformeerd zijn. En zij die de informatie weigeren, de volkomen goddelozen! Dat zijn de ergsten!

Wat weten we over hoe het begon? De big bang? 'Hoe uw moeder u heeft gemaakt', zong Wannes Vandeveld zaliger. Een

leven met smartphone en A.I. zodat we voor elkaar en de planeet Aarde online kunnen zorgen? En vooral dit: Hoe zal het leven zijn als wij, jij die dit leest en ik die het schrijf, er niet meer zijn? Hoe eraan te beginnen nu we allemaal weten hoe het zal aflopen?

Het valt moeilijk na te denken over 'How to begin' zonder dat zoveel 'How it was' naar boven komt. En zoveel besef dat alles eindig is.

Komen en gaan

Laat ons zelfs het herbeginnen opnieuw beginnen, heruitvinden, creëren. Laat de seizoenen en de emoties maar komen en gaan. Alles zal voorbijgaan. We kunnen elke dag beginnen. Het eeuwig gevecht tegen de zelfvoldaanheid en het geloof dat wij de uitverkorenen zijn om 'eraan' te ontsnappen. Vanaf nul beginnen, onze eerste blik na het ontwaken, of misschien met de ogen nog toe slaapdronken gelukkig zijn dat onze longen en ons hart het nog doen, en dat er nog wat model zit in ons bestaan. Liefde kan helpen. Couragie geven. Minnekozen. Vriendelijk zijn. Delen wat je hebt, vooral je lijf. Love me two times baby, once for to-morrow and once just for today. I'm gone away.

Al zal dat beginnen niet voor een 70er hetzelfde zijn als voor een jongere die er met een info-tsunami vol onheilsberichten over virussen, ecologische rampspoed en teloorgaande sociale systemen 'moet aan beginnen', voor een caféganger niet hetzelfde als voor een thuisblijver of een acteur of muzikant die 'het publiek' mist. Wat is jouw begin, wat het mijne? Het begin nadat het loon of het vervangingsinkomen opnieuw op de rekening staat, het begin met een nieuw lief, of het begin na dat lief, het ex-begin? Het begin van een nieuwe dag met nieuwe berichten, met weer één soort vlinders minder? Of het begin, zoals vandaag: eindelijk wat zon, 3°C en mijn vrouw die opstaat en me vraagt hoelang ik reeds op ben? Het begin van het dagelijks 'hier&nu'? Ons dagelijks brood, water, de verwarming en onze internet-connectie die het doet; mag het iets meer?

Misschien kunnen we zo beginnen, zoals Van Ostaïen het schrijft in zijn *Vers 6*? We moeten daarvoor niet altijd uit de kleren, plus drugs and rock'n'roll. Er zijn er die het leven en elkaar mateloos en onvoorwaardelijk beleven. Zij zijn de bedelaars van vandaag. En er zijn er die elkaar verraden van zodra er iets te rapen valt. Dat zijn de heren en dames die schitteren. De meesten van ons leven daar ergens tussenin, met ups and downs, fierheid en schaamte.

In 't water

We weten hoe het zal aflopen. Wij zijn stervelingen. Een medisch foutje, een wildgroei van cellen, een auto die ons van de baan rijdt, of de trein die door ons hoofd rijdt, of zoals met Jan en die lelijke Talie Siepers uit *In 't Water* van Streuvels: ze kreeg van hem een kind dat hij op een zatte kermesse bij haar had verwekt en hij moest er van pastoor en de sociale controle radicaal tegen zijn goesting mee trouwen, dus in 't water. Of wat gewoner is: een spuitje op de afdeling Palliatieve Zorg. Hopelijk mag het einde een beetje menselijk zijn... voorzichtig... zoals het begin toen we uit onze moeders buik kropen en godweetwanneer voor het eerst dachten: ik ben er, it's my life and I'll do what I want. Met vanaf onze eerste bloei dat besef dat we over veel niet enkel zelf mochten beslissen maar ook moesten, en die andere onthutsende confrontatie dat we dat vaak niet eens konden. Een god proberen te zijn of een worm. Of gewoon een mens die couragie zoekt en couragie geeft. Vrijen, dansen, zingen of ergens stilletjes in een hoekje gaan zitten. Gewoon beginnend aan dat beginnend begin waar Van Ostaïen het over heeft. Dagelijks de scherven lijmen, de angsten en de overmoedigen, de braven en de nieuwsgierigen, zij die 'het' gehad hebben én zij die 'het' nog moeten krijgen.

Laat ons vooral blijven praten en schrijven, de zelfingenomenheid wantrouwend: elkeen zijn visie, en dat alles samen in een democratie van volwaardigheid voor iedereen. Niet omwille van een god, waarheid of wetten. Maar om de angst te overwinnen. Om te vergeten hoe klein en nietig wij zijn. Couragie geven. Met op scene veel fantasie en geschilderde staarten, moord en doodslag. Maar op straat voorzichtigheid en gezond verstand. Hopen dat we dat hebben, dat we dat kunnen. Spelen als het speeltijd is en ter zake komen als het nodig is. Morgen met corona en de lente. Met de aarde die openbarst van de goesting. In het seizoen van de vlinders en de zoenen? Wie zal eerst beginnen? Jij? Of ik?

José Vandenbroucke

VERS 6

Ik kan geen postzegels verzamelen
ik kan geen vrouwefoto's verzamelen
ik kan geen amourettes kolektoneren
en geen wijsheid
ik kan niets meer

ik kan niets meer

Waarom doof ik de lamp niet
en ga ik niet te bed

Ik wil beproeven
naakt te zijn
bloot wie weet wel gevrozen purper
en bleekheid

Is zo niet het gans beginnende begin

Ik wil niets weten
ik wil niet vragen
waarom
ik niet werd een postzegelkolektonneur

Ik zal beginnen mijn débacle te geven
ik zal beginnen mijn faljet te geven
ik zal mij geven een stuk gereten arme grond
een vertrapte grond
een heidegrond
een bezette stad

Ik wil bloot zijn
en beginnen

De Feesten van Angst en Pijn

De Woonzaak, ook uw zaak?

In navolging van de Klimaatzaak startte een onuitgegeven coalitie tussen tientallen middenveldorganisaties die werken rond wonen en huren de Woonzaak op. Ze dienden een klacht in bij het Europees Comité voor Sociale Rechten waarin ze wijzen op de aanslepende problemen met het Vlaamse woonbeleid. Het einddoel is een fundamentele koerswijziging in dat beleid na de volgende verkiezingen. Woordvoerder Hugo Beersmans maakt duidelijk waarom dit noodzakelijk is.

Wat is au fond het probleem met het woonbeleid in Vlaanderen?

“Ten eerste is de steun aan de eigendomssector overgeaccntueerd. 71% van de Vlamingen woont in een eigen woning. Problematisch is dat we daar veel ‘noodkopers’ vinden, mensen die een krot kopen maar onvoldoende middelen hebben om dat op te knappen. Ze doen dat uit noodzaak, omdat ze niet op de sociale huurmarkt terecht kunnen. Tegenover die eigendomssector is de sociale huursector een mager beestje, met slechts 6% van de woningen. Er zijn momenteel meer wachtenden dan er mensen in een sociale woning wonen. Het gaat over 170.000 kandidaat-huurders. Daarnaast zijn er nog eens 80.000 die op grond van de basisvoorwaarden wel in aanmerking zouden komen voor een sociale woning maar zelfs niet op een wachtlijst staan. Dat komt omdat ze de weg niet kennen of soms omdat de voorwaarden steeds strenger worden. Ongeveer 20% van de woningen tenslotte bevindt zich op de private huurmarkt, waar een klein deel steun geniet, hoofdzakelijk in de vorm van een huurpremie of een huursubsidie. Een huursubsidie krijg je als je uit een krot komt en verhuist naar een goede woning en een heel laag inkomen hebt; of als je dakloos bent en naar een goede woning gaat. Als de woning waar je naartoe gaat niet goed is, krijg je geen subsidies, want die is er niet voor slechte woningen. Dat klinkt logisch, maar het probleem is dat er te weinig goede woningen zijn. Een huurpremie krijg je als je minstens vier jaar op de wachtlijst voor een sociale huurwoning staat, een heel laag inkomen hebt en, ook hier, als je woning van goede kwaliteit is. Veel mensen durven die premie niet aanvragen omdat ze weten dat ze dan een onderzoek krijgen van hun woning en vrezen dat die te slecht is, zodat ze er dan uit moeten, omdat het verhuren van een ongeschikte woning strafbaar is.”

Waar een goede woning aan moet voldoen is vastgelegd in de Vlaamse Wooncode. Zijn die normen soms niet te streng?

“Die kwaliteitsnormen gelden voor alle woningen, maar voor het verhuren van ongeschikte woningen gelden er strafsancities. De normen zijn in de loop der jaren systematisch verstrengd maar het blijven basisnormen: het is logisch dat elke woning daaraan voldoet. Alleen de energienormen zijn voor het bestaande woningbestand niet altijd even simpel te realiseren. Op zich is dat een goed systeem. Het probleem blijft dat de sociale huursector te klein is en dat er op de private huurmarkt, waar iedereen terecht komt die zich geen eigen woning kan veroorloven en om welke reden dan ook geen kans maakt op een sociale huurwoning, te weinig woningen zijn die aan de normen voldoen en het gebrek aan sociale woningen kunnen compenseren. Daar zit heel de knoop. Daarom pleitte de Vlaamse Woonraad ook voor een vorm van ‘geconventioneerde huur’. Zo

kunnen kleine verhuurders, die niet de financiële middelen hebben om hun woning op peil te brengen, ondersteund worden, met als voorwaarde dat ze op lange termijn verhuren aan een redelijke prijs, die in verhouding staat tot de kwaliteit van de woning. Een correcte prijs-kwaliteitverhouding is ook onze concrete vraag. Naast zo’n actief ingrijpen op de private huurmarkt vragen we ook werk te maken van een duurzame eigendomsmarkt zonder precair eigenaarschap en een verdubbeling van de sociale huurmarkt. Dat zijn minimale voorwaarden waaraan een fatsoenlijk woonbeleid zou moeten voldoen.”

Verder gaat jullie klacht in eerste instantie in op alle problemen die jullie nu zien?

“Inderdaad. Bijvoorbeeld over de voorrang op een sociale huurwoning voor wie de jongste 10 jaar aaneensluitend 5 jaar in de gemeente heeft gewoond. Deze eerdere optionele voorrangsregel werd in de loop der jaren meer regel dan uitzondering en wordt nu vanuit Vlaanderen opgelegd voor minstens 80% van de toe te wijzen woningen. Daardoor verliezen mensen die bijvoorbeeld elders werk vinden en verhuizen hun plaats op de wachtlijst. Dat geldt ook voor nieuwkomers of daklozen, die mogelijks nooit aan de bak komen. Het echte doelpubliek wordt zo gesanctioneerd. Wij noemen dat pestmaatregelen. Terwijl de contracten vroeger van onbepaalde duur waren en je, als je inkomen steeg, de markthuur betaalde, moet voortaan wie na 9 jaar een inkomen heeft dat 25% hoger ligt dan de ingangsdrempel, eruit. Dat is een probleem omdat sociale woonwijken nood hebben aan een divers publiek. Door mensen die zich een beetje verbeterd hebben er zo snel uit te zetten, blijft alleen wie het absoluut niet kan rooien over. Dat hypothekeert de haalbaarheid van het model, want die mensen betalen het minst. Maar vooral krijgt sociale huisvesting hierdoor de naam van ‘armenhuisvesting’. Daar staan gemeenten niet voor te springen waardoor ze weinig zin hebben om sociale woningen bij te bouwen voor die ‘probleemgroep’. Dat is een vicieuze cirkel.”

Valt met een verdubbeling van het aantal sociale woningen de sociale wooncrisis te bezweren?

“In principe is daarmee de grootste nood gelenigd. En door zo minder druk te zetten op de onderkant van de private huurmarkt zal die evenwichtiger functioneren, kunnen de slechte woningen eruit en kunnen we de bijna exponentiële prijsstijgingen een halt toeroepen.”

De klacht waarmee de Woonzaak naar het Europees Comité voor Sociale Rechten trekt is sinds kort ook verschenen in boekvorm.

Op welke termijn moet dat gebeuren?

“We weten dat dit niet op korte termijn haalbaar is. Daarom vragen we om allereerst op de private huurmarkt op te treden. Dat is op korte termijn makkelijker te realiseren.”

Is er eigenlijk ooit een periode geweest waarin het goed ging met de sociale woningbouw in Vlaanderen?

“In de jaren ‘60 en ‘70 waren er grote investeringen en jaren waarin men tot 5 à 7.000 sociale woningen heeft bijgebouwd. Uit die tijd kennen we de grote complexen en de befaamde tuinvijken. In de jaren ‘80 is alles stilgevallen, waarna er onder impuls van Norbert De Batselier in de jaren ‘90 een inhaaloperatie volgde met het Domus Flandria programma en de bouw van 10.000 woningen, helaas soms van slechte kwaliteit. Daarna ging alles terug bergaf en kwamen er jaarlijks nauwelijks meer dan 1.500 à 2.000 woningen bij, terwijl er bijna evenveel worden afgebroken.”

Het is de vraag van één miljoen: hoe komt dat? Is het een probleem van middelen, van ideologie, van kiespubliek?

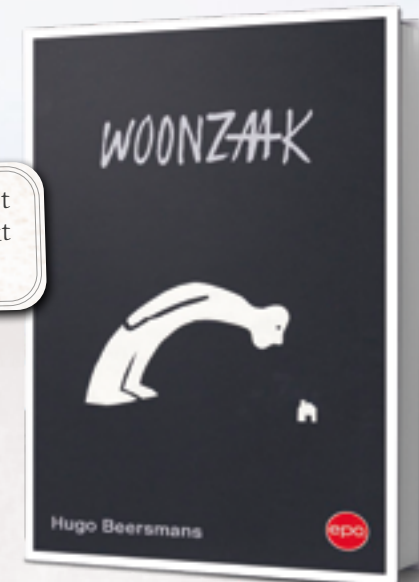
“Naargelang waar men ideologisch staat zal men op die vraag een ander antwoord geven. Het is sowieso een kwestie van prioriteiten. De absolute klemtoon op de eigendomsondersteuning ligt aan de basis van de hele problematiek die we intussen decennia meeslepen, en dat ongeacht welke partijen er aan de macht waren. Dat het niet gaat om een prioritaire kiezersgroep, speelt zeker ook mee.”

Is de groep mensen die op de private huurmarkt terechtkomt intussen niet zodanig groot dat die politiek niet meer te negeren valt?

“Als je ziet hoeveel mensen het intussen moeilijk hebben, en hoe men daar politiek mee omgaat, dat is niet echt hoopgevend. Er zijn ook niet zo veel politici die goed weten wat er aan de onderkant van de huurmarkt gebeurt. Daarom gaan we nu sensibiliseren via alle organisaties die zich achter de Woonzaak hebben gezet, zodat dit op de agenda komt. Dat zijn er intussen meer dan vijftig, en van de centrumsteden hebben ook Leuven en Gent zich bij ons aangesloten. We willen dat we de volgende verkiezingscampagne kunnen ingaan met wonen als een van de prioriteiten.”

Jullie klacht is daarbij de stok achter de deur?

“Inderdaad. We hebben die op 17 december 2021 formeel ingediend bij het Europees Comité voor Sociale Rechten. Dat gaat de naleving na van het Europees Sociaal Handvest, een verdrag van de Raad van Europa waarin een aantal sociale engagementen van de lidstaten geformuleerd staan. Hoewel artikel 31 van dat verdrag specifiek verwijst naar het recht op wonen kunnen we dat niet gebruiken omdat België, dat het Europees Sociaal Handvest bekrachtigde in 2004, een voorbehoud formuleerde bij dat artikel. De motivering was dat men niet zeker was of de rechten die daarin geformuleerd werden en die nota bene intussen zowel in artikel 23 van de Belgische Grondwet als in

de Vlaamse Wooncode ingeschreven waren, op dat moment al gerealiseerd waren. Intussen zijn we 2022 en heeft België dat artikel nog altijd niet bekrachtigd. Pijnlijk! Toch kunnen we gebruik maken van een aantal andere artikelen, die te maken hebben met de bescherming van het gezin en het uitsluiten van sociale achterstelling, en zo onrechtstreeks verbintenissen inhouden inzake wonen. Het Europees Comité voor Sociale Rechten is een expertencomité en geen rechtbank, wat wil zeggen dat de uitspraak niet afdwingbaar is maar wel moreel en politiek belangwekkend. Die uitspraak verwachten we in de loop van 2023.”

Als het recht op wonen ingeschreven is in de Belgische Grondwet ligt het dan niet meer voor de hand om de Belgische staat aan te klagen, zoals de Klimaatzaak?

“Klimaatzaak kon naar de rechtbank gaan omdat de verplichtingen ter zake, die zijn opgenomen in internationale verdragen, duidelijker zijn en gemakkelijker rechtstreeks afdwingbaar. Zowel de Grondwet als de Vlaamse Wooncode formuleren het recht op wonen als een inspanningsverbintenis. Als beleidsmakers uitleggen dat ze inspanningen doen, komen ze daarmee gemakkelijk weg.”

Wat is nu de volgende stap voor de Woonzaak?

“Tot nu toe hebben we vooral aangekaart wat niet goed is en in het algemeen een aantal vragen gesteld. De komende maanden willen we samen met de organisaties die de Woonzaak ondersteunen tot een echt eisenplatform komen waarmee we de boer op kunnen.”

En van de Woonzaak een even gekend begrip maken als de Klimaatzaak?

“Ja. Dat zou mooi zijn, al is de Klimaatzaak, zeker wat de financiële ondersteuning betreft, veel groter dan de Woonzaak.”

Is dat omdat het klimaat aanzien wordt als een zaak van iedereen, terwijl de woonproblematiek een zaak is van de sukkelaars?

“Inderdaad, al zou ik ze niet zo noemen. Ook de middenklasse krijgt stilaan schrik van alles wat gebeurt rond klimaat, terwijl dat rond wonen nog niet het geval is.”

interview Joon Bilcke

Wil jij of je organisatie zich mee engageren voor een deftig woonbeleid? Onderschrijf de Woonzaak, word onderdeel van de campagne, of steun de Woonzaak met een gift. Alle info vind je op www.woonzaak.be.

In My Name

De campagne In My Name wil tegen 17 mei 25.000 handtekeningen verzamelen om een burgerwetsvoorstel in het parlement te brengen. Dat voorstel bepleit nieuwe criteria voor de regularisatie van de meer dan 150.000 mensen zonder Belgische papieren in ons land. Theatremakers Thomas Bellinck en Shanthuru Premkumar zetten samen met tientallen anderen mee hun schouders onder de campagne. Ze vertellen waarom die meer dan nodig is.

© Rasande Tyskar

Meer dan halfweg het gesprek komen Thomas en Shanthuru tot de vaststelling dat ze beiden in Duitsland zijn geboren. Ze schakelen over op min of meer vloeiend Duits, ik kan even niet meer volgen. “We zijn alle twee geboren in hetzelfde land, rond ongeveer dezelfde tijd, onze ouders waren van geen van beiden Duits – de mijne waren gewoon Vlamingen”, zegt Thomas. “Het is ongelooflijk hoe onze levens vanaf daar helemaal uiteen wijken”, vat hij de essentie samen. Het is inderdaad een haast banale vaststelling die wel meteen de kern van de zaak blootlegt.

Privileges

Thomas groeide op in België en heeft er als kunstenaar al een behoorlijk traject op zitten. “De laatste jaren beschouw ik mijn werk als een artistiek onderzoek naar de manier waarop staten mensen documenteren om hun bewegingen te kunnen controleren, als een praktijk van systemisch geweld. Zelfreflectie is een belangrijk onderdeel van dit onderzoek: wat betekent het om als burger deel uit te maken van zo een staat, zo een systeem? Wat doe je als je je bewust wordt van hoe geprivilegieerd je bent om te gaan en te staan waar je wil, terwijl dat voor anderen helemaal niet zo vanzelfsprekend is?”

Shanthuru is een van die ‘anderen’. “Mijn wortels liggen in Sri Lanka. Mijn ouders waren er mensenrechtenactivisten. Sri Lanka werd eerst gekoloniseerd door de Portugezen, dan door de Nederlanders en tenslotte door de Britten. Na de onafhankelijkheid brak een conflict uit tussen de Tamil-minderheid en de Singalese meerderheid in het land. Mijn vader hielp mensen te ontkomen aan het geweld maar moest op een bepaald moment zelf vluchten. Hij kwam als politiek vluchteling in Duitsland terecht, hielp mijn moeder over te komen en tien jaar later werd ik er geboren. Een paar jaar later, bij een bezoek aan hun dorp terug in Sri Lanka, werd mijn moeder vermoord en mijn vader gevangen genomen. Als dertienjarige vluchtte ik naar India waar ik tien jaar zonder papieren verbleef, in zeer moeilijke

omstandigheden. De vluchtelingenkampen waren verschrikkelijk. Ik leerde er te overleven.”

“Ik vertel dit omdat het alles te maken heeft met wat ik nu doe. Ook ik ben een mensenrechtenactivist. Ik zet me in voor kinderrechten en de rechten van de LGBTQ+ gemeenschap, ik organiseerde mee de eerste Rainbow March in Zuid-India in 2009. Steeds achter de schermen, om zo veel mogelijk onopgemerkt te blijven, maar uiteindelijk ben ook ik moeten vluchten. Ik ben nu acht jaar in Europa en heb eindelijk, sinds een aantal maanden een job bij Greenpeace. Daarnaast ben ik actief in de vluchtelingengemeenschap. Zo werk ik mee aan het project *One Thousand Dreams* van de non-profit organisatie Witness Change, waarvoor overal in Europa vluchtelingen worden geïnterviewd. Ik ben een van de geselecteerden om dit te doen in Brussel. *One Thousand Dreams* wil vluchtelingen laten zien als gewone mensen met dromen en hoop in plaats van als slachtoffers. Het project wil het narratief veranderen, ons op een andere manier naar de realiteit laten kijken. Ik was ook actief in het Maximiliaanpark waar ik hielp met koken en het verdelen van het eten. Dat ik mij mee inzet voor In My Name is een logisch vervolg. Ik wil het systeem veranderen, ik zie het systeem echt als een probleem. Ik wil daarover getuigen, vertellen wat niet goed is. Daarom repeteer ik nu ook voor een stand-up comedy. Via de humor tracht ik de waarheid te vertellen zodat mensen zonder papieren niet langer het geweld moeten ondergaan dat ze nu ondergaan. Ik moet dit doen, ik heb geen keuze.”

Een stap achteruit

Thomas aarzelde om aan het gesprek deel te nemen. “In My Name is een collectieve dynamiek, we willen niet één iemand naar voor schuiven. Maar ik keek uit naar het gesprek met Shanthuru, en ik vind het natuurlijk heel belangrijk om de verhalen te delen die ongehoord blijven. Ik aarzelde omdat het voor mij belangrijk is dat je daarbij leert om zelf een stap achteruit te zetten. Want je bent zo getraind om zelf te spreken, om aanwezig te zijn... om het altijd met jouw woorden te zeggen. Los daarvan voelt In My Name ook voor mij als een logisch vervolg op waar ik me al jaren mee bezighoud. In 2009 raakte ik als student voor het eerst betrokken op deze problematiek, toen al waren er hongerstakingen in de Brusselse Begijnhofkerk, aan de VUB en de ULB. Sindsdien zag ik altijd maar hetzelfde, mensen voor wie hun lichaam het laatste is wat ze hebben om hun rechten op te eisen. Want daar hebben we het hier over, over fundamentele rechten. Rechten die mij in de schoot zijn geworpen bij mijn geboorte. Ik heb nog nooit mijn lichaam als laatste redmiddel moeten inzetten om ze af te dwingen. Al wat ik leerde, de woorden die ik gebruik, de manier waarop ik denk over de dingen, zijn gegroeid uit de confrontatie met dit gevecht dat ik nooit zelf heb moeten voeren. Het wetsvoorstel dat nu

© Hannes De Geest

geschreven is en de campagne die nu gevoerd wordt – door heel veel mensen samen, die elk vanuit hun achtergrond en om hun eigen redenen bij In My Name betrokken zijn geraakt – konden niet anders dan uit dit altijd maar voortdurend gevecht ontstaan.”

Shanthuru: “In My Name vertegenwoordigt veel mensen en grassroots bewegingen uit verschillende bipoc (*Black, Indigenous, People of Color*) communities. Zij proberen deze problematiek al heel lang op de agenda te krijgen en spreken voor die 150.000 mensen in België die elke dag ontmenselijkt worden, hun waardigheid ontnomen, behandeld *less than human*. Het druist in tegen de ethiek die in Europa van Socrates tot vandaag is ontwikkeld en die draait rond het recht op leven, op vrijheid, over geen slaaf te zijn. Deze mensen zijn slaven. Maar niet alleen zij, iederéén. Beeldend kunstenaar en activiste Lilla Watson zei, ‘Als je komt om mij te helpen verdoe je je tijd, maar als jouw bevrijding verbonden is met de mijne, laat ons dan samenwerken’. Dat is de intentie van de beweging: je kan geen mens zijn zolang andere mensen ontmenselijkt worden. Het is wat Thomas zei, als mensenrechten je zijn toegekend dan denk je er niet over na. Je weet zelfs niet wat het is het niet te hebben, het recht op studeren, op je vrijelijk kunnen bewegen, op werken... Mensen die hier komen, hopen gewoon dezelfde rechten te krijgen maar krijgen die niet. Waarom niet? Ik weet het niet. Weet je, in ons land is iedereen welkom. Je hebt gewoon een visum nodig en dan kan je komen, een bedrijf starten, ... Waarom kan dat hier niet?”

Thomas: “Dat is een heel belangrijk punt. België staat in de top vijf van landen met de meeste mobiliteitsprivileges, het grootste internationale bewegingsgemak. Ik heb het recht om te reizen naar - wat is het - 156 landen in de wereld zonder dat ik moet verantwoorden wie ik ben, waar ik vandaan kom, welke taal ik spreek, waarom ik daar ben, wie mijn ouders zijn, hoeveel geld ik heb op de bank, enz. Het is waanzinnig. Ik werk in andere landen, waar ik mij voor niets moet verantwoorden samen met collega's die gewoon niet in staat zijn om de omgekeerde beweging te maken. Dit is waar het begint.”

Shanthuru: “Velen van ons zijn ingenieurs, dokters, politici die hun land zijn ontvlucht door culturele problemen, systemisch geweld, door natuurgeweld. Door de klimaatcrisis zullen miljoenen mensen op de vlucht slaan. Je kan daar toch geen muur voor bouwen? En dan binnen die muur gaan zitten en geloven dat het daarbuiten oké is? Dat is vreselijk. Dat is onmenselijk.

© Russel Davies

Wat is dan het punt ‘cultuur’ te hebben? Dan kan je evengoed verdwijnen. Ik kom uit een cultuur van 4.000 jaar oud. Vlaanderen is een sprookje. Het is gemaakt, het bestond niet. Hoe kun je hier na 170 jaar, na drie of vier generaties zeggen ‘dit is wij en dit niet’, hoe kun je spreken van ‘onze mensen’? De thee is niet van hier, de kruiden niet – de frietjes, jullie culinair erfgoed, heb je die uitgevonden? De aardappelen komen van Latijns-Amerika. Je cultuur is geleend van iemand anders. En je beslist wie het recht heeft hier te zijn, hier te leven, een mens te zijn? Je wil wel de aardappelen maar niet de mensen?”

Het absolute minimum

Een van de pijlers van het wetsvoorstel van In My Name is dat er duidelijke criteria komen voor het regularisatieproces die, in tegenstelling tot vandaag, rekening houden met bijvoorbeeld de onmogelijkheid om terug te keren, langdurige verankering en bepaalde vormen van kwetsbaarheid.

Thomas: “Maar voor mij persoonlijk gaat dit veel verder dan het proberen oprekken van een in de basis al problematisch framework. Ik zie de campagne als een breekijzer om het te hebben over fundamentele ongelijkheid. Want dat is de essentie van zagezegd ‘asiel- en migratiebeleid’ in de Europese Unie: niet het aanpakken van ongelijkheid, maar het aanpakken van de gevolgen van het in stand houden van ongelijkheid. Ook in de campagne zijn de woorden die we daarbij gebruiken van enorm belang.”

Shanthuru: “Kijk naar Wallonië, na de overstromingen. Die mensen - mijn hart gaat naar hen uit - die elders onderdak hebben moeten zoeken, zijn dat vluchtelingen? Klimaatvluchtelingen? Wat is dat, een vluchteling? Wie is een vluchteling? Het woord ‘vluchteling’ zelf is beperkt. We willen de betekenis ervan ter discussie stellen.”

Thomas: “Het woord ‘illegaal’ heb ik bijvoorbeeld uit mijn woordenschat geschrapt. Illegaliteit op zich bestaat niet, het is iets wat geproduceerd wordt. Iemand is niet illegaal, iemand wordt geïlegaliseerd. Willen we het systeem veranderen, dan moeten we de manier waarop wordt gesproken veranderen, onze opvatting van medeburgerschap in vraag stellen vanuit de vaststelling dat sommigen als burgers worden beschouwd en anderen niet. Want dat is het enige verschil tussen mensen dat ik zie. De criteria in het burgerwetsvoorstel zijn dan ook het absolute minimum. Eigenlijk gaan ze er over dat we erkennen dat mensen bijdragen aan onze samenleving, zoals Shanthuru zei. Maar ‘bijdragen’ is nog zo een moeilijk woord, wat verstaan we daaronder? Een advocate die bij het opstellen van het burgerwetsvoorstel betrokken was, zei: “Als je een pakje sigaretten koopt, betaal je al belastingen.” Hoe kan je dan zeggen dat de ene bijdraagt en de andere niet? De mensen die hier niet als burgers worden erkend, hebben een job, ze werken, ze ‘dragen bij’, maar niet op een erkende en dus beschermde manier.”

Shanthuru: “Een studie heeft aangetoond dat als je ‘ongedocumenteerde’ mensen aan documenten helpt, dit elke maand 65 miljoen euro netto aan sociale bijdragen oplevert.”

lees verder op de volgende pagina

Thomas: “En een rapport van het Internationaal Monetair Fonds uit 2019 gaf aan dat in Europese landen tussen 10 en 40 procent van het bruto binnenlands product gebaseerd is op schaduwconomie. 40 procent, dat is bijna de helft van je economie die is gebaseerd op exploitatie van arbeid. Drie jaar geleden raakte bekend dat het nieuwe hoofdkwartier van de Europese Raad in Brussel mede is gebouwd door mensen zonder verblijfsvergunning, zonder arbeidscontract of verzekering. Het hele systeem is gebaseerd op de massaproductie van niet-erkend burgerschap. Het is een manier om mensen kwetsbaar te maken en te houden en zo binnen de grenzen van de EU te beschikken over genoeg goedkope arbeid. Zo functioneert het.”

Shanthuru: “Volgens schrijfster en activiste Rachida Aziz is het hele probleem een draak met drie koppen: patriarchaat, kapitalisme en kolonisatie. Je kan niet één kop afknippen, je moet ze alle drie tegelijk afknippen. Dit zijn de systemische problemen. Thomas gebruikte het woord ‘breekijzer’, ik zou *stepping stone* zeggen. Het wetsvoorstel is een eerste stap. Of we zetten die stap en stappen weg van het fascisme, of we zetten hem niet en dan stappen we in het fascisme. Het gaat over onze sociale verantwoordelijkheid, om het met Jean Jacques Rousseau te zeggen. Er is genoeg ruimte, er is genoeg eten, er is overvloed. Er is comfort. Laten we het delen. Daar is veel goodwill voor. Zo moeten we het bekijken.”

Het politieke circus dat zich de voorbije zomer voltrok rond de hongerstakers in de Brusselse Begijnhofkerk laat echter weinig aan de verbeelding over. Er lijkt bitter weinig draagvlak om op een meer menselijke manier om te gaan met deze mensen. Het lijkt er dan ook op dat het burgerwetsvoorstel als dusdanig weinig kans maakt eens het in het parlementair halfgrond terechtkomt.

Shanthuru: “Gaan we het parlement overtuigen? We weten het niet. Gaan we het gevecht winnen? Ik weet het niet. Maar gaan we het proberen, mensen samenbrengen, jazer. Gaan we door mensen samen te brengen iets veranderen in de manier waarop de dingen werken, jazer. Hoop is belangrijk. Als je geen hoop hebt, ben je niet meer menselijk. Ook mensen die naar hier komen hebben symbolen van hoop nodig. Ik denk In My Name er een van is. Gaat dit het systeem veranderen? We weten het niet. Maar gaat het hoop en warmte brengen? Ja. Dat is waarom zoveel mensen er vrijwillig mee bezig zijn. Omdat ze in die hoop willen leven.”

interview Joon Bilcke

www.inmyname.be
www.1000dreamsproject.com

IN MY
NAME

Over In My Name

Wie?

In My Name is een campagne opgezet door verschillende platformen voor niet-erkende burgers, en erkende burgers die hen steunen.

Wat?

De burgerwetprocedure maakt het mogelijk om, door het verzamelen van 25.000 handtekeningen van burgers, een wetsvoorstel rechtstreeks en in het openbaar in het federale parlement te laten behandelen. Het wetsvoorstel van In My Name vraagt duidelijke, humane en permanente criteria voor de regularisatie van niet-erkende burgers. Bij het halen van 2500 handtekeningen (14.500 in Vlaanderen, 8.000 in Wallonië en 2.500 in Brussel) voor 17 mei, zou dit het eerste burgerwetsvoorstel zijn dat het parlement bereikt.

Hoe?

De burgerwet moet aan de hand van je identiteitskaart worden getekend. Dit kan via een kaartlezer of Itsme op de website www.inmyname.be. Daar vinden organisaties ook een motie, die ze mee kunnen ondertekenen om op die manier hun steun te uiten.

Wat zijn de belangrijkste peilers van het wetsvoorstel?

1. Een einde aan de willekeur: er moeten duidelijke criteria komen voor het regularisatie proces die rekening houden met de onmogelijkheid om terug te keren, langdurige verankering en bepaalde vormen van kwetsbaarheid.
2. De aanstelling van een onafhankelijke regularisatiecommissie bestaande uit betrokkenen in de sector. Zij gaan over de uiteindelijke beslissing in het geval van beroepsprocedures na afwijzing.
3. De mogelijkheid om de aanvraag tot regularisatie in te dienen in België, in plaats van bij de Belgische diplomatieke of consulaire post in het buitenland.
4. Het stoppen van de criminalisering van mensen die door de staat niet als burger worden erkend. Regularisering mag niet worden geweigerd vanwege ongedocumenteerd werk of overtredingen die verband houden met de migratieroute.
5. Regularisatie op basis van een gepersonaliseerd project: migratie is rijkdom. Daarom stellen we een traject van regularisatie voor op basis van een persoonlijk project. De persoon zal worden ondersteund door een adviseur die hen zal volgen tijdens de ontwikkeling van hun project.

Ken jij soms
geen nieuwe
complottheorie?

Sorry,
Ik ben nog van de
selfiegeneratie.

beeldend werk: Benoit Goethals

De eerste keer

Ik zal maar meteen een open deur instampen met de vaststelling dat de voorbije twee jaar onze gewoontes behoorlijk zijn veranderd. Handen ontsmetten, hoesten in de elleboog, wc doorspoelen met deksel dicht (hoe bedenken ze het! ...) Of ik mij daar allemaal perfect aan gehouden heb? Hm, als zorgeloze door het leven gaand... je mag één keer raden. Op openbare plaatsen, ja. Maar op mijn werk, eens de deur van mijn lokaal dicht, bepaalde ik zelf de regels. Zeg nu zelf, een kind inwijden in de wondere wereld van spraak en taal en daarbij dat eigenste spraakapparaat verbergen, dat slaat toch nergens op?

En dan dat vuistje. Een warme groet kan je dat moeilijk noemen. Hadden ze gekozen voor de manier waarop men dat in India stevast doet – lichte buiging en hand op het hart – dat zou tenminste veel euh... hartelijker zijn geweest. Wij Vlamingen staan nu eenmaal niet bekend om het hartelijkste der volkeren te zijn... Een zoen geven ter begroeting, gaan we die gewoonte wel weer opnemen? En zo ja, bij wie wel en bij wie niet? Ik ben het een beetje kwijt... Wie gaat het eerst initiatief nemen? De eerste keer... het zal ongetwijfeld een beetje zoeken zijn. Een mens maakt daar niet echt afspraken over.

Zo'n gedachte doet me mijmeren.... Hoeveel eerste keren maak je niet mee in het leven?

De eerste pasjes van een ukkepek. Zo schattig, maar waarom maken al die mensen daar toch zo'n kabaal rond? Om vervolgens, wanneer het wat beter begint te lukken, diezelfde krijsende peuter vast te binden in de buggy omdat op verkenning gaan nu even niet past. Idem voor de eerste woordjes. Het kot is te klein als voor het eerst 'mama', 'papa' of 'kaku'* weerklinkt. Maar o wee als je trots wil bewijzen dat je het wel 100 keer na mekaar klaarspeelt...

De eerste schooldag. Van eventuele traantjes de aller-eerste keer tot ver in de schoolloopbaan kriebels in de buik. Zoveel onzekerheden. Zal ik bij de strenge of bij de toffe juf zitten? Het werd de strenge. Zal mijn goeie vriendin in mijn klas zitten of in de parallelklas? Dat lukte dan weer wel. Het leven was me ook wel eens goedgezind.

De Eerste Communie**. Vermits ik kort ervoor in een hemelsblauw jurkje met bijpassend mutsje bruidsmisje had mogen zijn, vond mijn immer

pragmatische ma (van wie heb ik dat toch ?) het maar logisch dat ik het ook droeg voor die gelegenheid. Alleen... IEDEREEN was toen nog wel in het wit gekleed. Ik heb er een foto van, breeduit lachend mijn eerste verhemelteplakker ontvangend, dus zo erg kan ik het niet gevonden hebben. Pas vele jaren later, toen mijn ma me minzaam verklapte dat ik dat mutsje droeg om mijn armtierige haardos te verbergen, kon ik er iets minder om lachen. Moeders, er is zoveel dat je hen moet vergeven.

De eerste verliefdheid. Toen ik 12 was, liet een populaire jongen via via weten dat het 'aan' was. Ik wist niet wat mij overkwam. Heb het ook nooit geweten, want even later was het 'uit', tja. Op het kerkhof ga ik soms nog wel eens langs bij zijn graf... Wie weet laat ik er ooit eens een boodschap achter. "Blij dat dit verdriet mij bespaard is gebleven." Nee, toch maar niet. Een paar jaar later had ik het echt behoorlijk zitten. Hoe ondersteboven je daarvan kan zijn, hoe onbereikbaar die ideale persoon, hoe tergend traag de tijd voorbij gaat, hoe kapot je bent als blijkt dat je nu eenmaal te laat geboren bent of dat er niets maar dan ook niets is wat je kan doen om je wens in vervulling te laten gaan. Had iemand mij toen verteld dat zo'n hartzeer nog enkele keren mijn deel zou zijn, tot op vandaag, ik zou het klooster als een mooie oplossing omarmd hebben.

Zo kunnen we nog wel een tijdje doorgaan.

De eerste keer auto rijden – laat staan een van je *koters* begeleiden in het leren ervan – het is een beetje sterven. Een eerste jaar op kot. De vrijheid die ik daar proefde, de nieuwe vrienden, het zijn zalige herinneringen voor de rest van mijn leven gebleken. Hoe anders is die tijd verlopen voor de studerende jeugd van vandaag... Een eerste job, eentje waar ik niet voor had gestudeerd, en bij het evaluatiegesprek (letterlijk tussen de soep en de patatten) niets anders dan binnenpret (deze niet voor de soep) omdat die pedagoog mij toch zo graag met mezelf wou confronteren. Goed geprobeerd man.

Een eerste baby, en enkele dagen voor de geboorte bij een leeg wiegje staan en weten 'mijn leven zal nooit meer hetzelfde zijn'. Luttele jaren later, zo voelt het althans, is er een eerste kleinkind. Alsof het leven je nog een herkansing geeft voor al de stomiteiten die je uit onwetendheid met je eigen kinderen hebt uitgehaald. Waarom kan ik nu pas die koppigheid relativeren? Waarom heb ik nu pas rustige gesprekjes in plaats van uitbarstingen van frustratie? Of ben ik zoveel vergeten?

Zoveel eerste keren vol onzekerheid maar ook verwachting, twijfel maar ook bevestiging, stuntelen maar ook lachen... Dat laatste wordt het dus zeker bij die eerste zoen ter begroeting. Wanneer het weer mag. Men weze voorbereid.

Linda Dedeurwaerder

* vertaald: 'dank u'

** een katholiek ritueel feest waar men indertijd nog niet onderuit kon

beeldend werk: Branko Vandenbergh

UITRUKKENDE SOLDATEN

Daar krijg ik dat ene bijzondere tekstonderwerp op mijn integere schrijversbord en ik huiver meteen. Meer wel dan niet weet ik namelijk niet hoe aan een volwaardig essay te beginnen.

Soms denk ik dat ik de nodige handvatten mis, die fijne levenswijsheid, dat brede denkveld zelfs. Tegelijk hou ik het geheel liever waardig simpel; belachelijk hoef ik niet te doen. Ongetwijfeld voel ik angst voor confrontatie bij elk toegevoegd woord. Iedere woordcompositie schraapt immers. Het lege blad kan verkeren.

Ik durf een kat een kat noemen en de boom de boom. Echter, een woord, niet zomaar, een woord. Al te vaak nokt, nipt, neigt, nekt, noopt, neuriet of nikst het. Het conflict sneert.

Natuurlijk besef ik dat de allure van de schrijver er best toe doet, evenals het onderwerp, de vorm van verdieping, zijn tijdsgeest en die van de lezer. En dat is goed. Enkel, erdoor stormt een indirecte beknotting me rond de vingers. Hoezeer ik ook worstel, schrijven is en blijft een gegeven dat me schavend snijdt, zelfs nog vóór ik creëren durf. Heel soms zelfs, schuw ik mijn schrijversnest.

Voor mezelf voelt schrijven als een fluwelen nederzetting van mijn innerlijke strijd met woorden als uitrukkende soldaten onder de schreeuw van mijn ziel. De strijd om hun leven, iets betekenen willen, iets neerzetten kunnen, hun drang naar verwezenlijking der eeuwigheid moest onbevattelijk spelen. Soldaten wisten nooit vooraf hoe een strijd aan te vangen. Het geschal bleek hun drijfveer, het kameraadschap evenzeer. Erdoor volhardden zij, ondanks hun angst.

Het begin van het einde

Hoe beginnen we
Aan een tekst,
Een gedicht,
Een verhaal?
Hoe beginnen we aan ons verhaal?
Hoe eindigt het verhaal?
Hoe beginnen we
Aan het einde?
Is dit het begin van het einde?
Of eindigt hier het begin?

Waar eindigt het begin?

Eindigt het begin hier
Of hier
Of hier?

Hoe beginnen we
aan iets nieuws?
Hoe beginnen we
Aan een nieuw verhaal?
Hoe moet dit verhaal klinken?
Beginnen we positief?
Blijft het positief?
Waar eindigt het positieve en vervallen
We in eindeloos gezeur en gezaag
en gemor?

Moeten we nog morren?
Moet er nog protest zijn?
Beginnen we met het einde van het protest?
Of?

Miep Lambrecht

Terwijl ik het schrijf, lijkt voorgaande mij onder het gestelde issue dankbaar werkbaar. Mogelijk kan ik onder dezelfde roep het kameraadschap binnen de Unie der Zorgelozen vereeuwigen en leer ik aan hun schrijfoverdrachten durven beginnen. Bereidwillig positioneer ik me in mijn denkkeurige loopgraaf, wacht op richtinggevend geschal en laat woorden als soldaten uitrukken. Hun schreeuw klinkt uiteraard en bovenal bevrijdend. Er is in se geen échte strijd. Woorden winnen wollig veld; de vreedzame vereeuwiging kan verwezenlijkt; het karwei voltooid.

Einstein schreef: Logica brengt je van A naar B; verbeelding brengt je overal. In zijn woorden lees ik hoop. Zolang er vechtlust is, mensen iets betekenen willen, De Gazet leeft en kameraadschap speelt, kan er veel ontstaan. Zo ook kan dat lege blad liefdevol gevuld, elke woordenstrijd gemoedelijk gestreden en word ik ooit een durvend schrijver.

Mijn verbeelding houdt me echter weerom van die flamboyante plaats weg. Ik verdien die nauwelijks; ik weet tenslotte nog steeds niet *how to begin*. Mijn strijd met het beeld verinnerlijkt. Een flauwe loopgraafvlucht rangeert ineens mijn soldaten. Mijn pen roept terug. Die wil enkel vloeien.

Linde Moreel

Oe begin je d'er an? Tja, misschien door de koe bij de horens te pakken? De kat de bel aan te binden? Of door met iemand in zee te gaan? Of toch best met eerst te bezinnen, kwestie van het halve werk na een goed begin?

Steentje

Het kan ook beginnen met ergens een balletje over opgooien. Alzo geschiedde op een winterse zondagavond op café. We zaten met een groepje vrienden te praten over koetjes en kalfjes in een gezellig hoekske dichte bij de stove. Tot plots dat verdomde c-woord viel en dus ook onvermijdelijk heel de politieksanteboetiek op tafel terecht kwam. Oeps, nu gaan de poppen aan het dansen, vreesde ik! Er werd gegoocheld met termen waar men op zondagmiddag in De Zevende Dag best een kluijfe zou aan hebben. De scheldwoorden en de verwijten vloegen rond de oren van welke politicus ze dan ook voor ogen hadden: "En ik zou... En ze moesten... En ze zouden beter... En als ze denken dat..." Frustraties werden uitgespuwd. Of misschien zeg ik beter, uitgedronken... Hoe meer schuimend gerstenat er werd doorgespoeld, hoe groter en zwaarder de algemene ontevredenheid groeide. Het was meer dan 'ventileren'. Het cynisme scherpte aan, God en heel de wereld kregen de schuld van alles wat ook maar enigszins krom was in hun ogen. De grenzen van het oorspronkelijke gesprek werden opengetrokken en plots waren ze in de woestijn van Koeweit bij de verbrande autobanden en bij de gedumpte kledij in Chili. De wereld was naar de kl..., ge weet wel, en dat allemaal door de schuld van iedereen, behalve van wie die avond aan dat tafelke zat, zo leek. Neen, er was geen beginnen meer aan.

Al die tijd zat ik daar en luisterde ik en zweeg. En ik was in mezelf aan 't filosoferen... Over dat steentje dat in onze schoen zit en zeer doet omdat dat wringt, en dat er daar dan best iets aan gedaan wordt omdat er anders niets verandert, maar dat we dat wel zelf moeten doen want iemand anders gaat zich niet bezig houden met een onnozel steentje uit nen anderen zijne schoen te halen. En over dat steentje dat je kunt verleggen

in een rivier op aarde waardoor er van alles kan veranderen door dat simpel gebaar. En ik dacht daarbij aan de dingen waar ik zelf kan van wakker liggen, aan de zaken waarvan ik vind dat er inderdaad zeker nog heel wat werk voor de boeg is door bevoegde instanties zoals de politieke partijen of wereldleiders, maar waar we misschien ook wel zelf iets kunnen aan doen, hoe miniem ook. De

milieuproblematiek, het vluchtelingenprobleem, het westers overconsumptiegedrag, allerlei discriminatievormen, de stijgende armoede... De grote wereldproblemen waar iedereen weet van heeft, iedereen het zijne of het hare over denkt, die niet op korte tijd kunnen opgelost worden, maar waarbij enkel erover zagen en klagen geen zoden aan de dijk brengt, geen hoopvolle toekomst biedt, geen perspectief geeft. Is het niet beter om de vraag te stellen of we misschien kunnen beginnen bij onszelf, met elkaar?

Gedonder

Ik luisterde en zweeg tot ik mij bij de aard van het gesprek ongemakkelijk voelde en ik de avond niet langer in die toonaard wou doorbrengen. Enkel iedereen met de vinger wijzen is immers geen oplossing. Dus waagde ik mij eraan, zelfs al zou dit misschien gedonder in de glazen teweegbrengen.

"Euh, waar komen die kleren vandaan, daar in de woestijn? Dat zijn ook wel wij die via Bol.com van alles online bestellen en als het kleur ons dan niet aanstaat of de mouwen een beetje te wijd zijn, dan sturen we dat zonder pardon terug, krijgen ons geld weer op ons rekening en die kledij, waar een heel arbeidsproces achter schuilt, wordt afgevoerd en is voor de afvalberg. We weten allemaal dat er kinderarbeid is in de kobaltmijnen en toch vernieuwen we om de haverklap onze smartphone. We zijn ons bewust van de noodzaak van alternatieve energiebronnen maar die windmolens mogen niet te dicht bij ons eigen deur. En de opwarming van de aarde is ons zeker niet onbekend maar toch houden we ons aan het gemak om ook korte afstanden met de auto af te leggen. Er ligt ons van alles nauw aan het hart... maar daar kunnen we ons ongenoegen over uiten of ervoor kiezen om actie te ondernemen."

Het werd eventjes stil...

"Ik geloof ook niet dat politiek de wereld gaat redden, maar ik geloof wel in burgerzin en vrijwilligerswerk. Dat is voor mij een begin dat het verschil kan maken. Ik geloof in engagement voor een duurzame mensvriendelijke maatschappij. Er zijn allerlei initiatieven, organisaties of verenigingen die op kleine of grotere schaal actief mee helpen werken aan een mooiere samenleving. Je kan ervoor kiezen om je daarbij aan te sluiten."

Er werd niet veel meer gezegd.

Ik meen wat ik zei. Ik hou van de wereld en van de mensen. Ik heb respect voor mensen die persoonlijk of in groep niet enkel nadenken over een oplossing voor de sociale of milieukwesties, maar ook daadwerkelijk hun ideeën actief omzetten

in daden. Daden die bewijzen dat iedereen kan bijdragen aan een gezonder en rechtvaardiger wereld. Zo zijn overal ter wereld 'changemakers' bezig met allerlei projecten. Iedereen kent wel Greta Thunberg, het Zweedse meisje, toen 15 jaar jong, dat begon met een individuele schoolstaking met een protestbord om de aandacht op te eisen voor de klimaatverandering. Ze werd het rolmodel van 'spijbelen voor het klimaat', ontpopte zich tot een echte milieuvrouw, trok de aandacht van de wereldpers en was als spreker te gast op allerlei conferenties tot aan de klimaatconferentie. Of Boyan Slat, de jonge Nederlandse uitvinder die na een duik in de Griekse zee zo verontwaardigd was door al het drijvend kunststofafval dat hij zijn talent inzette en de oprichter werd van 'The Ocean Cleanup'. Hij ontvangt wereldwijde steun om zijn droom te verwezenlijken: het opruimen van al de 'plastic soep' in de oceanen en rivieren met zijn steeds verbeterde versie van de plasticvanger. Maar ook vele andere changemakers, die de krantenkoppen of het nieuws

AUWW

Wordt het vandaag warm of koud, saai of druk
Komt de melkboer langs, misschien die verre nicht
Zijn er straks pannenkoeken, punttaart met boterroom,
zwaait de buurman voor het eerst, is de krant er al
of houdt storm me krampachtig binnen

Een dag kan dragen, slagen, wegen ook
Eens de ogen open, maalt het in mijn hoofd
Ik zie beelden van hoe het straks zijn kan
De druk op mijn ketel, is het datgene
wat niet loopt, zoals ik het wil

Nog iets dieper schuif ik onder de lakens door
Mijn kop wil het niet zien, mijn zijn evenmin voelen
Het leven lijkt me wreed voor mijn gevoelige ik
Ik zucht en weet, de dag komt, is eigenlijk al
Ik weet enkel niet, hoe eraan te beginnen

Er is geen leidraad, geen houvast
Er is enkel waarheid, dat wat is en zal zijn
Ook al draai en keer ik in die bedstee

nooit halen zetten zich daadwerkelijk in voor betere arbeidsomstandigheden, toegankelijke medische hulp voor iedereen, vrijheid van meningsuiting, of ondernemen acties tegen seksueel geweld of genderdiscriminatie. Maatschappelijke verbeteringen die beginnen vanuit persoonlijke confrontaties...

Grootse dingen

Ik besef dat ik maar een klein mens ben en niet in de mogelijkheid ben om grootse dingen te verwezenlijken, maar ik geloof in kleine veranderingen die elk op zich een stapje zijn naar een nieuw en hoopvol begin. Daardoor ben ik fan van 'Hart boven Hard', steun ik projecten ten voordele van goede doelen, ben ik lid van Natuurpunt, ga ik graag naar de kringloopwinkel, koop ik geregeld producten bij plaatselijke bioboerderijen of bij Oxfam wereldwinkel. Ik help graag bij de Unie der Zorgelozen waar mensen elkaar ontmoeten en op verhaal kunnen komen. Ik volg de activiteiten van Rondon Prison en ben buddy bij vzw Kruispunt, die ex-gedetineerden op weg helpt naar een re-integratie in de maatschappij, omdat ik overtuigd ben van de doeltreffendheid van herstelgericht werken. In die kleine dingen vind ik mijn geluk, de doodgewone mensen die erbij betrokken zijn, die eensgezind voor iets gaan, geven mij hoop.

Oe begin je d'er an? Door in dialoog te gaan met elkaar, door verbinding te maken tussen mensen, door respectvol naar elkaar te luisteren. Door te geloven in de kracht van zowel de denkers als de doeners, door te durven dromen dat er altijd, ergens, een beginnen aan is!

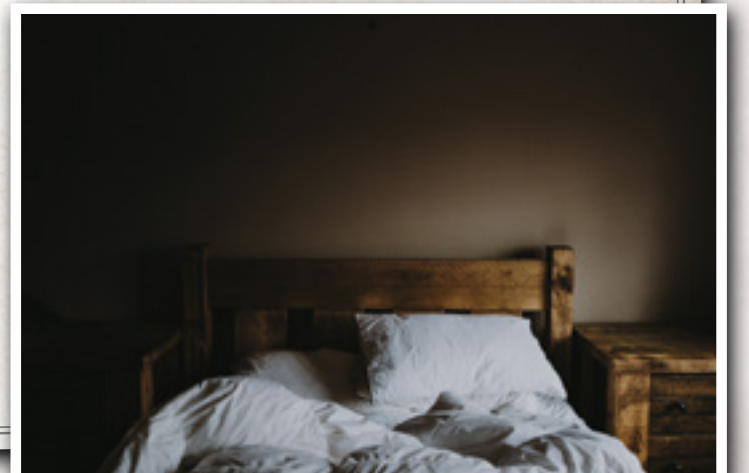
Triene Nottebaere

Vervloek ik mijn levensloop en blijf ik liever liggen
De dag roept me onverbiddelijk uit het nest

Ik schop de dekens van me weg, gruwel in stilte,
Prevel iets tegen mijn vale muren en schiet de dag in

Auww!

Linde Moreel

Het onmogelijke mogelijk maken

We hebben toch een rare maatschappij. In dit land en andere. Waar zijn we mee bezig, waar gaat dit naartoe, hoe ga jij, of eerder ik, daarmee om?

Kunst

Frustraties alom, waarbij mijn maag soms omkeert uit walging. Hoe beperk je de schade? Trek je er niet te veel van af. Er zijn dingen waar je veel invloed op kan hebben. In je dagelijkse leven, in de interactie met de mensen en de materie om je heen. Er is een manier om meer bereik te hebben, dat doe ik door te schrijven en soms op te treden. Om om te gaan met de maatschappelijke problemen waar men zogezegd niets aan kan doen, heb ik maar één manier gevonden: kunst. De kunst van het schrijven, optreden, muziek maken en andere. Sociale media wil ik niet bespreken omdat ik daar te veel belachelijke dingen vind en als er iets serieus tussen zit, dan wordt dat belachelijke daarin verder getrokken door de ene of de andere die dat dan nodig vindt. Dus kunst.

In bijna al mijn schrijven komt maatschappijkritiek voor, en af en toe probeer ik een alternatief te bieden. De context van de dingen samen met de verschillende standpunten: ik vind dat mooi, een diverse kijk op de dingen, dat is een grote rijkdom. Is het dan rijk of dom? Meestal beide. Ik bedenk, wanneer extreemrechtse standpunten worden geuit dan zijn die deel van de diversiteit en dus ook van het exotische waar ze niet voor staan. De twist en de verschillende manieren om de dingen te bekijken hebben een groot aandeel in de vooruitgang van de mensheid. De vooruitgang maar ook de achteruitgang. Er blijft wel een constante: het is niet door haat te zaaien dat je vrede zal stichten. Soms heb ik de indruk dat men niet beseft wat men aan het zaaien is. Beseft of bewustzijn is de basis voor verandering. Een revolutie maak je niet al slapende. Het informeren is daar een groot deel van. Dan kom ik toch op sociale media uit en denk ik aan trollen die de context niet kunnen vatten, hatelijk.

Het onmogelijke

Het onmogelijke hier is dus: de heersende klasse op haar knieën krijgen dankzij het wakker maken van de tachtig procent slapende massa. Zoals het nu gaat in deze wereld is het duidelijk

dat dit systeem dient te stoppen. Wat nu aan de gang is, is in mijn ogen hetzelfde als wat in de veertig jaar voor de Eerste Wereldoorlog en in de jaren dertig gebeurde. Geschiedenis herhaalt zich, meestal. Grote veranderingen zijn gebonden aan de tijdsgeest. Er zijn ook nu veel dingen in de maatschappij aan het veranderen. Het kan meerdere kanten op en de komende maanden zouden een beslissende periode kunnen zijn. Gaan we verder richting 1984 of gaan een we iets aangenaams bouwen? Het lot van de mensheid en deze planeet zijn de inzet. Het is een mooie en spannende tijd die volgens mij lang zal nablijven, type 1789.

Het probleem ligt bij de macht en het geld. Is dat nu echt wat ons leven verder gaat bepalen? De walgelijke hebberigheid naar meer waarvoor over lijken en natuur getrappeld wordt met als excuus dat het niet genoeg is. De walgelijke manier van verdeel en heers die de allerrijksten en hun trawanten, de politici, gebruiken over de gewone mensen. Geld en macht, maakt dat gelukkig? Ik ben gelukkiger met liefde en vriendschap, gezond eten en leven, met bossen en riviertjes. De rijken vinden het dan goed dat die bossen worden gekapt en de rivieren vervuild, zogezegd ten dienste van de bevolking. Ik wil dan niet die bevolking zijn, liever soeverein. Liever mijn handen vastgeketend dan mijn vrije wil. Beter onrecht lijden dan onrecht doen.

Gelukkig is de top van de pyramide klein. Gelukkig is er een overdonderende meerderheid die je niet kan tegenhouden. Moesten de mensen één voor één opstaan, dan is dat misschien het moment dat die kanteling zal teweegbrengen, dat maakt dat het een betere, leefbaardere planeet wordt. Moest dat gebeuren, dan zullen alle achterkleinkinderen hun leven lang met dankbaarheid en respect terugkijken op wat we hebben teweeggebracht. Wij zijn het die hier en nu de verandering kunnen waarmaken.

Het mogelijke mogelijk maken

Vele mensen zitten vol met goede bedoelingen en ideeën of weten eigenlijk wel wat het beste is. Maar 'het beste', ik ben daar tegen want dan kan het niet meer beter of beterder. In vele gevallen is er sprake van een kloof tussen de intentie en het gedrag. Het weten dat iets nodig is, of niet goed is maar doen het dan toch. Of we piekeren zo veel over iets dat nog dient te gebeuren, dat het piekeren meer tijd neemt dan het doen. Het gebeurt veel dat er dan excuses komen om dat iets tegen beter weten in niet te doen. Misschien zijn excuses er om te gebruiken maar een excuus is in mijn ogen iets extreem nefast dat zo weinig mogelijk mag worden gebruikt. Excuses zijn er om dingen te veranderen, niet om te herhalen. Het herhalen van excuses is voor mij geen excuus meer maar manipulatie. Een excuus is iets om iets mee te doen zodat dat excuus niet meer zal gelden. Een excuus tegenover een ander gebruiken vind ik normaal maar als je tegen jezelf excuses gebruikt dan vind ik dat je jezelf belazert. Er is wel één excuus dat vind ik overal goed voor is: "Ik moet het nog verzinnen".

Om doelen te bereiken heb ik geleerd dat de grootste barrière in jezelf zit. Ik ben degene die mezelf het meeste tegenhoudt. De schuld op de andere zetten heeft bitter weinig nut, dat is vluchten van de realiteit. Wat de andere doet kan je proberen beïnvloeden. Meestal, als het erop aankomt, is het nuttiger om naar jezelf te kijken want jij bent de verandering. Het is makkelijker om met de vinger te wijzen dan jezelf te bewijzen. Maar met de makkelijke uitweg is de mensheid niet vooruitgegaan.

Het komt erop neer om de dingen te DOEN. Het bedenken heeft nut maar dat is maar een kleine vijf procent van het bereiken van het doel. Je gaat je doelen niet bereiken door te bidden, te hopen of te dromen noch door te prediken. De doelen zullen enkel worden bereikt door te doen. Zolang het doel niet is bereikt is al dat denken, dromen, wensen niet meer dan tijdverspilling. Ik ga niet beweren dat ik geen tijd verspil. Ik wil gewoon aangeven dat ik me er bewust van ben en er iets aan wil doen. Rust is nodig maar te veel rust is schadelijk voor jou en je omgeving. Van te veel te luiers word je zwak en nog meer moe. Van gedoseerde inspanning sterker en blijer. Dus, is het nu tijd om te doen?

Jérôme Duchateau

beeldend werk: Benoit Goethals

✶ GRACIAS A LA VIDA

Dood en leven staan heel dicht bij elkaar. Het universum zorgt voor evenwicht: waar iets weggenomen wordt, groeit er iets nieuws. Iets dat we nog niet kennen, of misschien wel? Maar nog moeten ontdekken. Is het warm, heeft het ogen of hoe ziet het eruit? Voelt het zacht aan zoals een Hart of verspreidt het zachte knorrende geluidjes zoals een spinnende poes op je schoot? Het ruikt zoet maar niet 'te', er twinkelen kleine oogjes als lichtjes. Zo stel ik me nieuw leven voor, het beweegt soms heftig met armpjes en benen. Het is een beetje rozig of donzig of bruin of... de kleur die het uitstraalt is niet fel maar wel 'intens'. Het wordt liefdevol verwelkomd, zachte tonen neuriën een lied, het lied van het Leven.

We staan hand in hand in een cirkel en komen langzaam in beweging tot we de dans van het leven vinden. *Gracias a la vida*. Buiten ontluiten de eerste lenteknoppen aan de bomen in het gras met witte, gele, paarse, roze bloemen. We zien de zon wat vroeger en meer en koesteren de warme zonnestralen op onze huid. Wat is dat deugdendoend. Samen zingen, dansen, stappen, ja we ontdekken de vreugde opnieuw. Maar het mag niet te hard gaan, langzaam maar intens en oprecht, niet naast maar met elkaar omdat SAMEN zoveel meer voldoening brengt.

Nee, we weten nog niet waar we naartoe gaan maar wel dat het samen is. Beetje per beetje groeit ons nieuw leven, met kleine stapjes en soms moeten we eens rondkijken of iedereen wel mee is, want dat is onze boodschap: niemand valt uit de boot. We gaan ook in de diepte want aan de oppervlakte ziet het er wat slapjes uit. In de diepte zoeken we naar VERBINDING met alles wat leeft, met het Universum.

Als dit ons nieuw begin is, zie ik het wel zitten. Laat me weten of je hart er ook iets voor voelt, voor dat nieuwe. Misschien breng jij een ander geluid en zoeken we of we op dezelfde golflengte zitten. Dat kan eventjes duren maar dat geeft niet, want het zijn kleine stapjes hé. Elk kan zijn verhaal toevoegen aan het geheel zoals kleine spietjes van een grote taart. Die we aan mekaar vastmaken met een beetje stroop-hoop. Zo zien we het met z'n allen weer zitten, lopen, zingen.

Lao Tse zegt het zo: "Een dikke boom begint als een teer twijgje. Een bergbeklimming begint met een stapje."

Marij Defieuw

Voornemens

Hoe begin je een nieuw jaar? Ja, hoe begin je daaraan? Met burgerzin? Zorgen dat je veel mensen kent om je te ondersteunen? Maar positief zijn, is het nieuw motto voor 2022. Starten we met een herbegonnen jaar van alle tegengehouden beperkingen?

So What, Miles Davis. Moet ik nu echt mijn poetsvrouw op straat zetten? Miles is de beste poetsvrouw. Miles stuurt al het stof uit de luidsprekers naar buiten. Vooral in combinatie met John Coltrane. Maar Malika stoft alles op, de poetsdame.

Meli

Hoe zou het nu, enkele maanden na nieuwjaar zijn met de goede voornemens? Velen beginnen er het jaar mee. Minder roken, liefst minstens twee grote maatjes minder, een fitness abonnement aanschaffen en om de twee weken gebruiken. En dan is de kous af. Mijn voornemens waren, ik begin terug met roken (ik ben al jaren gestopt) tegen 29 december 2022, liefst zware sigaretten, twee pakjes per dag. Tegen 20 augustus wil ik 20 kilo meer wegen. En al van die dingen! Ja, het jaar is nog lang hoor! Mijn jonge dokters zullen niet gelukkig zijn, ja, ik heb er twee, een huisdokter en een specialiste. Maar hebben zij dan geen reden om me dit jaar andere voornemens aan te leren? Ja, dames dokters, de wereld veranderen, hoe klein ook, is ook aan jullie.

Dus, ik voorzie de ergste voornemens... en wed dat ik er niet in luk! Maar ontgoocheld zal ik er niet van zijn.

Tot op heden rook ik nog niet, blijkbaar is mijn gewicht amper toegenomen volgens de weegschaal. Oei, ben ik slecht bezig?

Ik ben ook zeer blij dat de kinderen uit de lagere school terug op de jaarlijkse trips der trips kunnen gaan, de grootse schoolreis. Voor mij was dat toch een hoogdag. De leerlingen van het eerste en tweede leerjaar moesten met drie de dubbele zetels opvullen. De kleinste moest in het midden zitten. Dus, ik. Ma gaf een gegarneerde boterham met omelet mee en de pulle kalissiesop

zat al van de dag ervoor in de frigo. We mochten zeker geen sinaasappel meenemen. Om het kotsen te vermijden. Dit op bevel van alle meesters in de jongensschool, een bevel op papier. De boterhammen vlogen de koffer in... en op naar de Meli. De bus vertrok, de chauffeur nam zijn micro... "kindjes, we vertrekken, kijk eens achterom... en nu gaan we tegen dit paaltje rijden." Tegen dat we amper Menen voorbij waren, moesten er al enkelen een plasje doen. Ze hadden al de helft van hun pulle uitgedronken. Over de middag kregen we dan

onze te warme boterhammen (salmonella bestond nog niet) en daarna moesten we de keuze maken tussen citronade of gewone limonade. In de terugkeer gegarandeerd met minstens tien overgevers.

Compartiment

Dankzij jarenlange druk van milieubewuste medemensen, en vooral van veel spijbelende jongeren, zijn we in 2025 misschien eindelijk af van kernenergie? Maar dan hebben we wel nog een serie atoombommen op overschot in Kleine Brogel. Dus moeten we allen samen deze onhebbelijkheden laten verdwijnen uit onze achtertuin. Samen moeten we dit doen. Zelf ga ik al 45 jaar de straat op, tegen van alles en nog wat, maar altijd voor een betere leefwereld. Waar is de tijd van de grootste betoging in België, tegen de plaatsing van atoombommen in ons land. Eerste minister Martens stond schijnheilig, met christelijke smoel, te liegen voor het parlement over de plaatsing van kernbommen in Kleine Brogel. Tijdens zijn speech waren de Amerikaans transportvliegtuigen aan het landen in het verre Limburg. De kernbommen waren geleverd.

En het vervoer per trein is eindelijk terug stilletjes aan het uitbreiden. Met nachttreinen. Ja, de laatste keer dat ik de slaaptrein nam was in november 2017, tussen Moskou en Sint-Petersburg. Ik spoelde aan in het Moskoustation. Dan maar naar het Finlandiastation. Daar staat Lenin te pronken op zijn voetstuk. Meer dan 100 geleden kwam hij daar toe, met de trein via Zwitserland, Duitsland, Zweden, Finland naar Rusland. De revolutie kon beginnen, eerst met de sociaaldemocraten en andere partijen die tegen de Tsaar waren.

Met het openbaar vervoer reizen is altijd een belevenis. Ooit, de Euro was nog niet uitgevonden, reisde ik van Pakistan langs de zijderoute naar Vietnam om dan terug te keren via Peking naar Kortrijk. Met de trein. De trans-Siberische is een echte belevenis. Van Peking is het amper negen dagen tot Kortrijk. Iemand met slaapproblemen moet de trein nemen... In Peking bezocht ik onze Belgische diplomatieke post om tijdschriften op te halen. Dus oude Knacks en al van die dingen. Mijn voornemens waren om al die tijdschriften te lezen. Ik genoot van

het tijdschrift en het wiegen van de wagon, de kadans van de wielen op de rails, tok tok, tok tok, ... en viel na amper twee pagina's in een diepe slaap. Bij het wakker worden keek ik naar miljoenen berken in het sneeuwlandschap en mijmerde ik over het Russische rijk.

Onlangs heb ik *Compartiment n°6* gezien. Deze film gaat over een dame die de trein neemt van Moskou naar Moermansk. Ik zag zoveel gelijkenissen met meer dan twintig jaar geleden. Is deze film een lontje om weer de trein te nemen naar ergens in Rusland?

Ondertussen hoor je op het nieuws weer slechte dingen. Scholen gesloten wegens een nieuwe coronavariant, de Russische troepen die staan te dringen aan de grens van Oekraïne, de Amerikanen aan de andere kant... maar met de Unie doen we verder! Beloofd. Ne keer binnenspringen is zelfs gezond.

Blijf kritisch positief denken! En als je het ne keer niet ziet zitten. Ik heb hier de tip voor 2022 en de volgende 100 jaar. Marva, het levenslied ten top gedreven, *Tranen in zomerzand*. Geniet ervan. Na het horen voel je je direct stukken beter.

Frank Mulleman

Nb Wist je dat de eerste trein tussen Brussel en Parijs voorbij kwam in Kortrijk? De spoorlijn Kortrijk-Lille was de eerste grensoverschrijdende spoorweg ter wereld.

DE BAARDTAX:

DÉ OPLOSSING OM DE BEGROTING TE REDDEN!

Koning Hendrik VII van Engeland (1491-1547) was de bedenker van een nieuwe belasting: de baardtax. Het was een voorproefje.

Zijn ideeën werden overgenomen door Peter de Grote (1672-1725), de Tsaar van het vernieuwende Rusland. Ja, Peter had het niet echt voor een baard, want die was een nutteloze overlast. Alleen boeren en geestelijken mochten nog over een baard beschikken. Ambtenaren kregen de opdracht om naast hun administratieve taken ook de functie van barbier, al dan niet op een ruwe wijze, uit te oefenen. Rusland moest vrij zijn van kinhaar. Voor de antischeerders had hij dé oplossing: de baardtax! Het was duur om zo'n amulet aan te schaffen die u recht gaf op uw kinhaar en waarvan de prijs afhankelijk was van de lengte van uw kinhaar en uw functie in de maatschappij.

Kom Mor Of

Kom, je heb daar nu al lang genoeg gezeten. We gaan der aan beginnen. De Unie is een bron die zacht rinkelt en groeit. De Unie is voor, na en in coronatijd. Kom maar... nu in het heden, en geef aan elkaar een stoel aan tafel.

Kom, je heb daar nu lang genoeg gezeten. Laat ons leven in het groen dat boven de sneeuw uitsteekt. Het verlengen van de dagen, het terugkeren van het licht en de lente. Dat is de ware hoop.

Maak maar poëzie en percussie en gezang, en beweeg. Voel je niet beroofd van uw dromen. En heb je een ingeving, breng die gerust mee.

Zeker... in de Unie gaan ze weer toneel maken, rollen verhalen. De vaardigheid van het maken is er altijd! Kom maar af.

Alles wat ze doen is gedrenkt in de seizoenen van de ziel, of in een bijzondere gebeurtenis in onze belevingen, en is het werk van elke persoon die komt. Iedereen is uniek.

Naar de Unie komen is en blijft een optimistische beleving, het ontmoeten van zielsgenoten, een luisterend oor, en bemoedigende ontmoetingen. Kortom, een plaats waar je jezelf mag en kan zijn.

Dat is het fundament en het werk van de Unie, en van de mensen die er werken en vrijwilliger zijn. Mensen die er iets te doen hebben. Hier in de Unie is alles van mij en ook van jou en van iedereen.

Alleee, kom, je heb daar nu al lang genoeg gezeten. We herstellen oude vaardigheden, we koken de lekkerste potten voor Resto Ratatouille, we gaan weer zingen met Allez, Chantez! Misschien af en toe met meer of minder, maar daarom niet minder met goeste en enthousiasme.

Alleee, je heb daar nu al lang genoeg gezeten. We gaan der aan beginnen. Kom ton mor of he!

Suzanne Deryckere

Koffieklets

Mevrouw Latte Cappuccino maakt momenteel naam als koffi-coach en expert in de sociale impact van het 'zwarte goud'. Haar boek *Een bakje troost. Proost!* is een bestseller. De geknipte persoon dus om het met haar over het fenomeen van 'de koffieklets' te hebben.

Mevrouw, wat precies is een 'koffieklets'?

'Koffieklets' is de samenvoeging van twee woorden: 'koffie' en 'kletsen'. Mensen die alles over 'koffie' willen weten, verwijs ik graag naar Wikipedia of gespecialiseerde boekwerken. In deze context is 'koffie' een meestal warme drank gemaakt van koffiebonen. 'Kletsen' is synoniem van babbelen, keuvelen, leuteren, kwebbelen. 'Koffieklets' is dus een gezellige babbel (meestal over onbelangrijke dingen) bij een tas koffie. Gedistingeerde, deftige lui nodigen elkaar liever uit op een 'koffiekrans(je)'. In het Kortrijkse dialect bestaat ook het woord 'koffiebale'.

Mevrouw, je hebt het over babbelen, tateren, kwebbelen. Is een koffieklets dan typisch iets voor vrouwen?

(kijkt mij indringend aan) Bah, neen, gij! Misschien was het vroeger wel een geliefde bezigheid van huisvrouwen tijdens een welverdiende pauze... Maar de koffieklets is geëvolueerd naar een algemeen sociaal geaccepteerde omgangsvorm, waaraan ook mannen graag deelnemen. Het is geen toeval dat koffiehuisen als paddenstoelen uit de grond schieten! Ook mannen kunnen terecht echte 'koffielutten' of 'koffiezeupen' genoemd worden. Als ik me niet vergis lopen er enkele exemplaren met die titel in de Unie rond...

Mevrouw, wat heb je nodig voor een geslaagde 'koffieklets'?

Tja, ik som gewoon enkele ingrediënten op: koffie uiteraard, melk, suiker. Niet vergeten: een koekje, stoelen, een tafel. Dat is het zowat, denk ik. En goed gezelschap, natuurlijk. En de deelnemers moeten vanzelfsprekend bereid zijn tot babbelen over ogenschijnlijk niets. Als iedereen aan tafel zwijgt, schiet de koffieklets zijn doel voorbij... En nog een opmerking: er zijn mensen die om verschillende redenen liever thee voorgezet krijgen. Bij mijn weten zijn die theedrinkers nog nooit van een koffieklets uitgesloten geweest!

Mevrouw, waarover wordt het meest gekeuveld bij een koffieklets?

Elk onderwerp is welkom, als het maar lichtvoetig, gemakkelijk te volgen en te verteren is. Uit een recente doctoraatsstudie over het inhoudelijke aspect van de koffieklets bleek dat vooral volgende onderwerpen aan bod komen: de laatste ontwikkelingen in 'Thuis'; het aanhoudende te koude of te hete weer; het vorderen van het brei- of naaiwerk; de fratsen van de kat of de hond; de onverwachte wegomleggingen; recepten en diëten.

Mevrouw, waarom moeten wij koffiekletsen?

Eerst en vooral, wat men ook beweert: koffie is goed voor lichaam en geest. Het is niet waar wat men kinderen wijsmaakt: dat je van koffie grote oren of neusgaten krijgt. Koffie bevat cafeïne, een stimulerend middel dat je alerter maakt, je concentratie verhoogt en vermoeidheid verdrijft. Maar het belangrijkste positieve effect van een koffieklets is en blijft het samenzijn, de ontmoeting.

Dank je wel, Mevrouw!

Bart Velghe
foto's Bernard Noffels

Nog de voorbije maanden bij de Unie

Allez, Chantez!

boekvoorstelling Tine Hens

kick-off Radio Ruthenia van Orchestre International du Vetex

première René van Sinking Sideways tijdens VITRINE PERPLX#1 van Circuswerkplaats PERPLX

toonmoment Tear Away van Suzon Gheur/Cie Broken ihkv Circuswerkplaats PERPLX

opstart DiVerzen 2022

Over de Koffieklets van de Unie

Elke week op donderdagnamiddag van 14u tot 18u zetten we de deur van de Unie in de Pluimstraat open. Iedereen is welkom, het maakt niet uit wie je bent of wat je achtergrond is. We verkopen niets. Om er een namiddag te vertoeven heb je geen geld nodig. Voor wie dat wil is er koffie, thee of water. In de Koffieklets kan je op adem komen, voor wie gejaagd is door de stad of het leven fungeert ze als een veilige haven. In essentie is het een laagdrempelig ont-moeten en een kennis-making met het wezen van de Unie als een gastvrije omgeving waar verhalen van elke dag hun weg zoeken naar een artistiek programma.

beeldend werk: Branko Vandenberghe

DE GAZET

DE WERELD DOOR ZORGELOZE OGEN

De Gazet is een project van de Unie der Zorgelozen en verschijnt tweemaal per jaar. Ze geeft een ruime inblik in de werking van de Unie en is een belangrijk platform voor de Zorgelozen. Ook vele andere stemmen uit het brede maatschappelijke en artistieke veld komen aan bod. Voor u is het de ideale manier om ons werk - beter - te leren kennen, voor ons om u erbij te betrekken.

ga ook eens naar onze website
WWW.UNIEDERZORGELOZEN.BE

Unieweetjes en dito nieuwtjes vind je
ook op onze **facebookpagina**

der **Unie**
Zorgelozen
VERBREEK VERZAMEL VERTEL

werkten mee aan deze Gazet Hugo Beersmans, Thomas Bellinck, Joon Bilcke, Joost Bonte, Anja Brugghe, Linda Dedeurwaerder, Marij Defieuw, Marijke Dejaeghere, Suzanne Deryckere, Jérôme Duchateau, Benoit Goethals, Miep Lambrecht, Linde Moreel, Frank Mulleman, Bernard Noffels, Triene Nottebaere, Shanthuru Premkumar, Geert Schuermans, Stefanie Tanghe, Branko Vandenberghe, José Vandenbroucke, Pascal Vandeputte, Wim Van Lancker, Bart Velghe, Dominique Vergote en Johnny Verkest eindredactie Joon Bilcke vormgeving Bruno Tytgat

WILT U OP DE HOOGTE BLIJVEN VAN ONZE ACTIVITEITEN EN PROJECTEN? MAIL, BEL, SCHRIJF OF KOM GEWOON EVEN LANGS: UNIE DER ZORGELOZEN, PLUIMSTRAAT 7, 8500 KORTRIJK - 056/220 400 - INFO@UNIEDERZORGELOZEN.BE

met steun van de Vlaamse Gemeenschap, de provincie West-Vlaanderen, OCMW Kortrijk en de stad Kortrijk

